

*Львівський
Зривки*

ЄПАРХІАЛЬНИЙ ВІСНИК

О Р Г А Н
ЛЬВІВСЬКО-ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО
ЄПАРХІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

№ 5-6

РІК ВИДАННЯ II

Л Ъ В І В

Травень — Червень 1947 р.

З М І С Т

	Стор.
Великоднє Привітання Преосвященного Феодосія, єпископа Чернівецького і Буковинського	131—132
Послання Архієпископа Макарія	133—134

Церковне життя

Хруцький Сергій. — Румунський патріарх Нікодим у Москві	135—138
---	---------

Статті

о. д-р Костельник Гавриїл. — «Непомилність» папи і римської Церкви (Продовження)	139—146
Хруцький Сергій. — Великий обвинитель унії (Продовження)	146—155
В. Р. Ваврик. — Гетьман Петро Конашевич Сагайдачний	155—157
Х р о н і к а	158—162
Список духовенства Львівсько-Тернопільської єпархії	163—176
Список духовенства Станіславсько-Коломийської єпархії	177—184
Список духовенства Дрогобицько-Самбірської єпархії	185—192

Ілюстрації

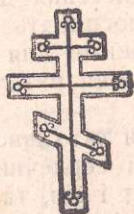
1. Преображенська церква у Львові
2. Успенська церква у Львові
3. Архієпископська палата у Львові

«Єпархіальний Вісник» виходить щомісяця в двох аркушах друку.

Ціна одного номера 7 крб.

Відповідальний редактор Макарій, Архієпископ Львівський і Тернопільський.
Адреса редакції і адміністрації: Єпархіальний Вісник, Львів, пл. Юра ч. 5.

Обласна друкарня, Львів, вул. Спартака № 4.

Великоднє привітання

ПРЕОСВЯЩЕНОГО ФЕОДОСІЯ, ЄПІСКОПА ЧЕРНІВЕЦЬКОГО І БУКОВИНСЬКОГО.

Христос воскрес!

Вітаю Вас, улюблені браття сопастирі, любі у Христі духовні чада, з великим і радісним святом світлого Христового Воскресіння!

Христос воскрес!

«Днесь всяка тварь веселится і радується», так нас навчає співати свята Мати наша Православна Церква в цей торжественний і всерадісний день. Земля збудилась з глибокого сну і, скинувши білосніжну одягу зимового покривала, одягається в чудову, ясну ризу багатства і різnorodності цвітистої природи і тим символізує Воскресіння Христове, спонукує веселитися і радісно співати: «Христос воскрес».

Сонечко грає ясным промінням, сильніше світить і гріє і своїм світлом нагадує про перших провозвісниць Христового воскресіння, про святих жінок-мироносиць, які «возсіявшу солнцу, придоша на гроб» і «не обрїтше тілесе Господа Ісуса», почули чудовий голос Ангела: «что іщите живаго с мертвими? Нїсть здї, но воста із мертвих». Христос воскрес!

Пташки радісно щебечуть і, перелїтаючи з галузки на галузку, по містах і селах голосять, подїбно, як святї Апостоли по всїй вселеннї, дивну, радісну вістку: «Христос воскресє із мертвих, смертїю смерть поправ і сушим во гробїх живот даровав».

Христос воскрес!

Чи ж ми, улюблені сопастирі і чада духовні, в цей великий «нареченний день» залишимось відчуженими від цієї загальної радості Христового Воскресіння і віруючи, що Господь наш Ісус Христос силою Свого Божества воскрес із мертвих і подолав смерть, у відповідь на символічне привітання землі, подїбно царю Давиду, який радісно «скакаше іграя», що смерті більше немає, не відповімо: Воїстину воскрес Христос?

Чи ж не будемо радіти, що Христос «первенець мертвих бисть» і якщо Христос воскрес, то й всі віруючі і ті, що живуть, згідно з Його святими заповідями, також воскреснуть для щастя і блаженства?

А якщо Христос «не воста, то тщетна віра наша». Чи ж радість цієї вістки не опромінить нашого життєвого шляху і не загриє наших холодних, змучених і очерствілих сердець і душ, щоб під благодійним промінням Сонця Правди, Господа Ісуса Христа, і ми не заспівали: «Воістину воскрес!» Чи ж наші душі і тіла, створені для вічної радості, а не для страждання, недуг, рабства пристрастям і дияволові, під впливом чудових гармоній великодних пісень, витворюючих знеслий молитовний настрій, піднесення духа і сердечне горіння при ділах любові і милосердя, не поспішать поділитися цією радістю з усіма близькими, а навіть із чужими для нас особами, щоб усіх пригорнути до цієї радості, і щоб вони разом з нами відгукнулись: «Воістину воскрес Христос!»

Справді, після закінчення жахливої, кровопролитної війни в нас ще багато залишилось горя і сердечних ран, як від смерті близьких нам осіб, від зруйнованих міст і сіл, так і від недуг, посухи, недороду і т. п. нещасть, але рани ці нічого не значать в порівнянні з великою істиною Христового воскресіння і нашого майбутнього воскресіння та приготованих нам райських осель.

Будемо, отже, гідними цієї великої радості ділами правдиво християнського життя, почувань і настроїв. Возлюбимо Господа нашого Ісуса Христа, «нас ради человек і нашего ради спасенія пострадавша і погребенна і воскресшого в третій день по Писанієм». Возлюбимо Його всім серцем, душею і цілим своїм розумінням. Возлюбимо Його не словами і язиком, але ділом і істиною. Возлюбимо ближнього нашого, як самих себе. Накормимо голодного, напоїмо спрагненого, допоможемо, потішимо сумуючого, втремо сльози в того, хто плаче, піддержимо кожного нещасного меншого брата нашого. Допоможемо і нашій улюбленій Батьківщині своєю чесною, аж до самовідречення, працею при відбудові зруйнованого, при обробленні землі і іншим трудом на кожному місці свого положення, звання і стану.

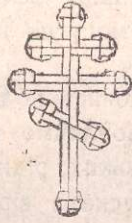
«В сей наречений і святий день» в радості «друг друга обимем, рцім, братіє, і ненавидящим нас, простім вся Воскресенієм» і «єдиним серцем і єдиними усти» тако возопієм: «Христос воскрес із мертвих, смертю смерть поправ і сущим во гробіх живот даровав».

Воістину Христос воскрес!

† Смирений Феодосій, з Божої ласки
єпископ Чернівецький і Буковинський

Дане в Чернівцях,
24 березня 1947 року Б.

**ВИСОКОПРЕПОДОБНИШИМ НАСТОЯТЕЛЯМ МОНАСТИРІВ
І ВСЕЧЕСНИШИМ ОТЦЯМ ДЕКАНАМ**

Львівсько-Тернопільської Єпархії

Настає друга річниця великого свята славної Перемоги нашого народу у Великій Вітчизняній війні.

Свята Православна Церква у великій Батьківщині нашій в дні Великої Вітчизняної війни, як і в минулі часи тяжких іспитань нашого народу від навали ворогів, була в повній єдності з народом, віддаючи все для досягнення перемоги над силами зла й страшиного, ганебного насильства ворогів. У святій Церкві нашій ми всі з певністю віри й терпінням чекали цього радісного дня Господнього, того дня, коли Господь вирік Свій праведний суд над лютим ворогом людства.

Нині вся православна Вітчизна наша, після неймовірного напруження всіх сил народних для оборони й захисту Батьківщини, перейшовши до великої творчої праці для відбудови руїн та залікування ран, заподіяних війною, нині увесь віруючий народ наш у цей день стає перед Господом сил на молитву, вдячно прославляючи Всемогутнього Бога й Отця за Його небесну допомогу в часі війни, за радість перемоги і за дарування миру всьому світові.

У цей день — 9 травня — через Вас, Високопреподобніші настоятелі монастирів і Всечесніші отці Декани, закликаю всіх душпастирів Архієпархії Нашої зібрати вірних у відповідний, за місцевими умовами, час на вдячний молебень Господу Богу за Його велику милість до Вітчизни нашої.

Нехай щирою і усердною буде в цей день молитва наша до Бога мира, нехай продовжить Він благословення Своє на рідну землю нашу, нехай допомагає предержачим Правителям і Властям мудрістю і правдою перемогати все, що є ворожим для миру і добра народів Великої Вітчизни нашої, нехай подасть силу, спільними трудами на-

родь-переможців, установити на світі такий лад, щоб неможливим було повторення страхіть війни.

З неослабленою щирістю і полум'яною вірою, як і в дні війни, тепер належить нам молитися за мирний поступ і добробут Вітчизни нашої, щоб плодотворною була для неї Велика Перемога у війні, щоб щедрими ласками благословив Господь творчий всенародний труд на благо і добробут народів нашої великої Вітчизни, на відбудовання всього того, що створила могутня воля і державна сила славної Батьківщини нашої.

З глибокою пошаною вклоняючись подвигам наших воїнів, усердною молитвою в цей день відновляймо в наших серцях молитовну вічну пам'ять про тих наших близьких, рідних і всіх, хто за нашу волю і щастя віддав своє життя дочасне з вірою і надією на одержання життя вічного.

«Приїдіте возрадуемся Господеві, воскликнем Богу, Спасителю нашему» (Пс. 94,1).

† МАКАРІЙ

Архієпископ Львівський і Тернопільський

У Львові,
при катедрі св. Юра
30 квітня 1947 р.

ЦЕРКОВНЕ ЖИТТЯ

ХРУЦЬКИЙ Сергій

Румунський патріарх Нікодим у Москві

На Московському Соборі 31/I—2/II 1945 р., який вибрав Московським і всієї Русі Патріархом Святішого Алексія, румунський Патріарх Нікодим не був особисто, лише в своєму заступстві прислав делегацію в складі одного єпископа та двох священників. Це сталося виключно тому, що стан здоров'я тоді не дозволив перестарілому Патріархові (йому нині 81 рік) відбути таку далеку путь у Москву та й ще в холодну зимову пору. Святіший Патріарх Алексій вислав у літі 1945 р. свою делегацію до Румунії з тим, щоб вона зложила в Його імені на руки Святішого Патріарха Нікодима подяку Румунській Православній Церкві за її участь у московських торжествах. Московську делегацію ширим серцем гостили в Румунії, і вона винесла з тієї поїздки якнайкращі враження. Проте Святіший Патріарх Нікодим почував себе наче довжником перед Московським і всієї Русі Патріархом — тим більше, що з Руською Церквою його рідна Румунська Церква завжди знаходилася в тісних, дружніх взаємовідносинах.

Ті взаємини давно почались, перед 500 роками. З Києва Румунська Церква взяла для себе і перші богослужбові книжки на церковно-слов'янській мові і богословську літературу. Згодом і Москва стала другим таким релігійно-культурним центром, з якого черпала Румунська Церква у своєму житті. Для тих відносин між Всеруською та Румунською Церквами характерний такий факт, як участь Молдавського митрополита Георгія Могили в історичнім торжестві проголошення Московського Патріархату в 1588 р.; пізніше молдавські митрополити майже регулярно брали участь у Соборах руських ієрархів. Навіть на Соборі у Москві, що був скликаний у такій делікатній внутрішній справі, як суд над патріархом Ніконом, був молдавський митрополит Гедеон. В тіснім зв'язку з Руською Православною Церквою почувала себе Румунська Церква від часу, коли на київським митрополитичім престолі засів славетний Петро Могила. Румунія гордилась тим своїм великим сином, що прославив разом з своєю батьківщиною і прибрану собі Матір — Київську Церкву та підніс значення й авторитет православля взагалі, а богословської науки зокрема. Це був перший випадок, коли з Румунії (Молдавії) вийшов діяч Руської Церкви; пізніше також не було жодних перешкод для того, щоб видатніші і здібніші румуни займали архієрейські кафедри в Руській Православній Церкві. Так у XVIII ст. бачимо митрополитом воронізьким Пахомія, а митрополитом білгородським Антонія Путнянського — обох з Румунії. З ходом часу богословські академії Руської Церкви, особливо найближча до Румунії київська, зробились тими вогнищами богословської науки, з яких черпали свою освіту цілі сонми ієрархів Румунської Церкви. Таку історію взаємин між Руською та

Румунською Церквами намалював сам Патріарх Нікодим в інтерв'ю з кореспондентами радянського інформаційного бюро. Побіч цього і загальна світська руська культура (література, наука, мистецтво) своєю світовою величчю і багатством впливали на Румунську Церкву і на румунський народ. А в останніх роках ще усунуто і самотню кисть незгоди між румунським народом і Радянським Союзом на політичному ґрунті: шляхом добровільної умови мирно покладено справу державної приналежності Бессарабії. Радянський Союз своїми воєнними перемогами звільнив Румунію від фашистів-німців і перекреслив зло віденського диктату Гітлера, яким від Румунії відібрано було Семигород, а це ще більше посилює дружбу між Румунією і Радянським Союзом. Виявом тих добросусідських політичних відносин і вікової приязні між Руською і Румунською Церквами та, врешті, пошани і признання величі Московського і всієї Русі Патріарха було прибуття до Москви Святішого Патріарха Румунії Нікодима разом з делегацією Румунської Православної Церкви.

Святіший Патріарх Нікодим прибув до Москви в неділю, 27 жовтня 1946 р., в 9 г. 20 хв. зраня спеціальним вагоном, який було вислано за ним до Яс. В тому вагоні назустріч Патріархові Нікодиму виїжджали Преосвященний Сергій, єпископ Одеський і Кіровоградський, та священник Московської єпархії о. Зернов Михаїл, як представники Святішого Патріарха Алексія. На київській станції в Москві зустрічали Високого гостя митрополит Крутицький Николай, єпископ Кишинівський і Молдавський Ієронім, єпископ Можайський Макарій, о. протопресвітер Колчицький, о. протоієрей А. Смирнов, декани і духовенство м. Москви, а від державного уряду заступник голови Ради в справах Руської Православної Церкви при Раді Міністрів СРСР Бєлишев С. К.; був також і румунський посол п. І. Йордан. Святішого Патріарха Нікодима супроводили: Преосвященний Николай, єпископ Орадівський, Преосвященний Юстиніан, єпископ Васлуйський, протоієрей д-р Васка Іван, генеральний секретар румунського міністерства культів, протоієрей м. Букарешту М. Мадан і особистий лікар Святішого доктор медицини Георгій Георгіану. На станції митрополит Крутицький Николай привітав Святішого Патріарха Нікодима в імені Патріарха Алексія короткою промовою, на яку так само коротко відповів Високий гість. Гості осіли в готелі «Національ».

У той же день о 4-ій год. попол. Святіший Патріарх Нікодим з своїм оточенням відвідав Патріарха Алексія. Під час цієї зустрічі вияснилось, що Високий гість з огляду на стан свого здоров'я не зможе побути в Москві більше 4—5 днів. Відповідно до цього, складено програму для дальших торжеств. Наступного дня, в понеділок 28 жовтня, в 12 год. дня мала відбутись офіційна церковна зустріч Святішого Нікодима з Патріархом Алексієм та його паствою у патріаршому Богоявленському соборі під час спільного урочистого молебня.

Вже перед початком молебня весь патріарший храм і площа коло нього були переповнені вірними, хоч це був робочий день і не було навіть доволі часу на те, щоб повідомити вірних про цю урочистість. На молебень прибули митрополит Крутицький Николай, архієпископ Віталій, єпископ Одеський і Кіровоградський Сергій, єпископ Кишинівський і Молдавський Ієронім, єпископ Можайський Макарій, московське духовенство, професори і студенти Богословської Академії. Прибув також Г. Г. Карпов, Голова Ради в справах Руської Православної Церкви при Раді Міністрів СРСР, і румунський посол п. І. Йордан з членами посольства. О 12 год. 10 хв. приїхали до храму обидва Па-

тріархи Никодим і Алексій. При вході стояло двома рядами духовенство в ризах, що вийшло заздалегідь назустріч Патріархам. Високого гостя привітав настоятель храму о. протопресвітер Колчицький коротким словом, в якому відмітив великий подвиг Святішого Патріарха Никодима, що, не дивлячись на свій перестарілий вік, не побоявся труднощів далекої дороги в ім'я любові до Первоієрарха Руської Церкви Святішого Алексія. Патріарх Никодим коротко подякував за привіт і разом з Патріархом Алексієм під спів тропаря храму пройшов до олтаря. Там відбувся церемоніал одягнення Патріархів в літургічні ризи, після чого обидва Патріархи вийшли на середину храму. Почалась відправа молебня. Возгласи і ектенії на зміну виголошувались на церковно-слов'янській і румунській мовах.

Після молебня Патріархи проходять на амвол, і тут Святіший Алексій звернувся з привітальним словом до Високого гостя, дякуючи йому за зворушливий вияв його любові до Руської Церкви та запевняючи, що цей подвиг Патріарха Никодима ще більше зміцнить приязнь між обома народами та їх Церквами. На сьомин цієї події Патріарх Алексій передав Патріархові Никодиму образ Казанської Божої Матері. У відповідь на це Патріарх Никодим відчитав звернення в імені Румунської Православної Церкви до Святішого Патріарха Московського і Всеруської Церкви Алексія. У своєму слові спочатку Патріарх Никодим згадує, що недуга не дозволила йому взяти участь у московському елекційному Соборі 1945 р., і він був змушений, у своєму заступстві, вислати делегацію на Собор; проте нині, завдяки поправі здоров'я, він прибув до Москви, щоб повітати Святішого Патріарха Алексія. Далі Патріарх у зворушливих словах оповідав про свій тісний особистий зв'язок з Руською Православною Церквою від днів своєї молодості, коли він, закінчивши духовну семінарію в Ясах, на бажання митрополита Молдавського Йосифа, вступив у Київську Духовну Академію. Оволодівши російською мовою і засвоївши собі вищу богословську освіту, він зайнявся перекладом кращих російських богословських творів на румунську мову. «Я зібрав цілу богословську бібліотеку» — говорив Патріарх Никодим — «і вивіз її в Румунію, і, як тільки повернувся на батьківщину, почав перекладати (та видавати) богословські і літературні книжки з російської мови на румунську. Я переклав та видав сотки таких праць. Останнім перекладом, який я закінчив у минулому році, була «Біблійна історія» Лопухина в шести великих томах. Тепер я почав перекладати «Толкування Біблії», велику працю в 12 великих томах, в якій бере участь також Лопухин». На закінчення Патріарх Никодим склав побажання многих літ, повного здоров'я і успішної праці для Святішого Патріарха Алексія і від себе, і від Румунської Церкви, і від румунського уряду, далі склав такі ж теплі привітання та побажання генералісімусу Сталіну і всьому Радянському Урядові, врешті, поздоровив єпископат і духовенство Руської Церкви та поблагословив весь православний народ у Радянському Союзі. Після многолітствя обидва Патріархи пройшли до гробниці покійного Патріарха Сергія. Патріарх Никодим у коротких словах висловив свій великий пієтизм до Особи спочившого мудрого керманіча Великої Руської Церкви. «Вічна пам'ять» відспівано поцерковнослов'янськи і по-румунськи. Цей день закінчився спільною трапезою в гостинних стінах Московської Патріархії в атмосфері, повній тепла і сердечності.

Наступний день, 29 жовтня, був призначений на відвідання московських церков. Патріарх Никодим відвідав Николо-Кузнецьку церкву, в якій парохом є о. протоієрей Александр Смирнов, відповідальний

секретар редакції «Журнала Московської Патріархії». Цей отець був в 1945 р. гостем Патріарха Нікодима в Румунії, як член делегації Московської Патріархії. Його церква славиться дорогоцінним інвентарем, у ній чудотворний образ Божої Матері, що носить назву «Утоли моя печаль». Високий гість оглянув і ризницю церкви, а її настоятель обдарував всіх членів делегації дарунками на пам'ять. Патріарх Нікодим, з уваги на стан свого здоров'я, вернувся до готелю на відпочинок, а інші члени делегації оглянули ще дві інші церкви.

О 2-ій год. того ж дня вся делегація Румунської Православної Церкви була на прийнятті у Г. Г. Карпова, Голови Ради в справах Руської Православної Церкви при Раді Міністрів СРСР. У цьому прийнятті, крім румунських гостей, брали участь також Святіший Патріарх Алексій, митрополит Крутицький Николай, єпископ Сергій і Ієронім, відповідальні працівники Московської Патріархії та румунський посол п. І. Йордан. Прийняття пройшло в теплій і дружній атмосфері. В сердечних тостах підкреслювалась приязнь між румунським і радянським народами та їх державами. Серед цих тостів для нас буде цікавим одне місце з промови єпископа Николая про румунську Трансильванію. Говорячи про недавню Голгофу тієї країни, він сказав, що «ми там перетерпіли багато біди від неволі кальвіністів та католиків, які наших батьків запроторювали у в'язниці та руйнували наші церкви і монастирі».

Наступний день, 30 жовтня, був присвячений оглядинам Московського Кремля і Оружейної Палати; цей раз з румунськими гостями ввесь час був Г. Г. Карпов. «Ми ніколи не забудемо дорогоцінних скарбів та історичних багатств, які нам прийшлося тут побачити. Деякі з нас відвідували численні музеї в столицях Європи: Бритійський музей та Національну галерею в Лондоні, Лувр у Парижі, головні музеї в Римі, Берліні, Відні і т. д., але ніде ми не знайшли подібних речей і скарбів історичного значення» — так говорять про свої враження румунські гості у тому описі, який вони зложили на пам'ятку в редакції «Журналу Московської Патріархії». Ввечері того дня відбулось прийняття в румунському посольстві.

31 жовтня румунські гості оглядали знамениту Третьяковську галерею і так про неї висловились: «Особливо незатерте враження на нас зробили артистичні речі, які ми побачили в Третьяковській галереї. На нашу думку, ці твори мистецтва не мають нічого собі рівного у світі». О 3-ій год. попол. в цей же день відбулась ділова нарада обох Патріархів, Священного Синода Всеруської Православної Церкви та румунських делегатів-єпископів, після якої румунську делегацію Московська Патріархія гостила прощальним чаєм.

1 листопада Святіший Патріарх Нікодим і члени делегації опустили гостинну Москву, вивозячи з неї якнайкращі враження. Високих гостей на залізничній станції прощали Святіший Патріарх Алексій, митрополит Крутицький Николай і всі архієреї, що були в Москві, Г. Г. Карпов, Голова Ради в справах Руської Православної Церкви при Раді Міністрів СРСР, його заступник С. К. Бєдищев, румунський посол п. І. Йордан, декани м. Москви і представники духовенства.

Насувається така рефлексія: православна Румунія, хоч чужомовна, обильно покористувалася багатою російською теологічною літературою; а Західна Україна (з винятком деяких одиниць), навіть не знала про те, що російська теологічна література багата і вартісна. Унія доцільно маловажила все православне, щоб зробити Схід ненависним для уніатів. Дякувати Богу, що ми тієї памороки вже позбулися!

„Непомильність“ папи і римської Церкви

(Продовження)

II

«DICTATUS PAPAE» ГРИГОРІЯ VII

Папа Григорій VII (1073—1085), германець з роду Гільдебранд, з запалом усієї душі віддався здійсненню понять і претензій, які в його часах уже були дозріли в римській Церкві. Він продовжував лінію попередніх пап, але в ньому та лінія дійшла до свого теоретичного кінця. В своїх «Dictatus Papae» Григорій VII накреслив ідеальне становище папи в римській Церкві. Цей ідеал присвічував також і пізнішим папам та присвічує й дотепер. Багато точок з того Гільдебрандського плану пізніші папи зреалізували, дещо вже й пережилось. Найпізніше зреалізували папи догму про непомильність папи.

Ось «Dictatus Papae»¹⁰:

«I. Римську Церкву оснував сам Господь».

Григорій VII без сумніву хотів цим сказати, що римська Церква має свої права від самого Ісуса Христа, (що й нинішні папи твердять). Але Григорій це так висловив (і то доцільно), начеб Христос проповідував у Римі і передав римській Церкві всі свої права. Вже з цієї першої точки видно, що папа Григорій VII зовсім не в'язався історією, а твердив те, що для його претензій було підходяще.

«II. Тільки римський архієрей (pontifex) правно називається вселенським (universalis).»

Це значить, що тільки римський папа має право підкорити собі весь світ.

«III. Тільки він одним-єдиний може єпископів усувати або наново приймати».

«IV. Його легат стоїть на Соборі над усіма єпископами, хоч би він був нижчого чину, і він може проти них проголошувати засуд усунення».

Це значить, що папа є абсолютний монарх у Церкві, папа стоїть над Собором, а Собор супроти нього вповні немічний.

«V. Папа може неприсутніх усувати з посади».

«VI. З тими, котрих він викляв, не сміємо — між іншим — навіть в одному домі перебувати».

«VII. Йому одному вільно, за потребою часу, нові закони видавати, нові громади (парафії) творити, канонію на абатство перемінити, або навпаки, багату єпархію поділити, а вбогі з'єднати».

«VIII. Тільки він одним-єдиний може носити цісарські відзнаки».

Це значить, що папа має не тільки найвищу духовну, але й найвищу світську владу.

«IX. Тільки єдиному папі мають володарі цілувати ноги».

Всі володарі підкорені папі, як своєму абсолютному володареві.

«X. Тільки його ім'я має згадуватися в церквах».

«XI. Це ім'я єдине в світі».

¹⁰) „Dictatus Papae“ зберігаються в ватиканському архіві. Ми беремо їх з книги: Propyläen - Weltgeschichte von Walter Goetz, Prof. an d. Univer. Leipzig. Bd. III Berlin 1932. Вкладка між стор. 384 — 385, facsimile.

«XII. Йому вільно усувати цісарів».

«XIII. Йому вільно, коли зайде потреба, переводити єпископів з місця на місце».

«XIV. Він може рукополагати клирика, з котрої хоче Церкви».

«XV. Ним рукоположений може стояти на чолі іншої Церкви, одначе, він не може підлягати ані не сміє прийняти вишого чину від іншого єпископа».

Григорій тут вводить вищий тип клиру, який тим відрізняється, що він рукоположений папою. Зрештою, це не що інше, як пересадження до Церкви тієї категорії, якою в державі відрізняються члени королівського дому. Ця точка в римській Церкві не прийнялась, хоч вона добре потрапляє під логіку папства. Якби папство дійсно походило з Христової інституції, то вже від апостольських часів існував би в Церкві сакраментальний чин папства, який могли б рукополаганням передавати тільки самі папи (рукоположені папами були б щось інше, вище, ніж рукоположені іншими єпископами). Але в часах Григорія VII вже було запізно вводити таку, передтим нечувану, спеціальність.

«XVI. Жоден Собор не сміє називатися загальним (*generalis*) без його наказу».

«XVII. Жоден закон і жодна книжка не сміють бути раховані за канонічні без його признання».

«XVIII. Його осуду ніхто не сміє відкидати, а він сам може відкинути осуд усіх».

«XIX. Його ніхто не сміє судити».

«XX. Ніхто не сміє засуджувати того, хто відкликається до апостольської столиці».

«XXI. Більші справи всякої Церкви мусять їй подаватися».

«XXII. Римська Церква ніколи не помилялась і на віки не буде помилятися, як про це свідчить св. Письмо».

Ось непомилність римської Церкви висловлена загально (без відрізнення, чи папа непомилний, як особа, чи римська Церква, як збір). Та без усякої стриманості. Григорій тут певно мав на думці Христові слова: «І двері адові не переможуть її», але ж: а) це Христос відносить до Своєї Церкви взагалі, а не до римської; б) Христос тут говорить про непоборність Церкви, а це не те саме, що непомилність.

«XXIII. Римський архієрей, якщо він канонічно рукоположений, завдяки заслугам блаженного Петра безсумнівно робиться святим (*efficitur sanctus*), як про це свідчить св. Єннодій, павійський єпископ, а багато св. Отців сприяють тій думці, як це стоїть у декретах блаженного Симмаха папи¹¹⁾».

Тут маємо перший раз в історії — і то самим папою — задекретовану папську непомилність, але в цілій ширині: папа не тільки непомилний у викладанні Христової науки, а з уряду святий: він взагалі не може грішити і ні в чому помилятися. Григорієві VII не йде про титул («святий отець» — папа), а про предметну

¹¹⁾ Єннодій, священик, у рр. 502—503 письмом обороняв папу Симмаха, якого оскаржували та судили за перелюб і змарнування церковного майна (Симмах з поганства навернувся на християнство і, як диякон, був вибраний на папу). Єннодій резервує назву «папа» тільки для римського єпископа, і твердить, що папи не може судити ніякий людський суд, його судить тільки Бог, бо, мовляв, як нижчі будуть судити вищого? В усіх письмах Єннодія стиль штучний, помпастичний. Це була людина талановита, одначе, ненормальна (екстравагантна).

святість, бо він каже, що папа одержує святість від Бога задля заслуг блаженного Петра. Це повторення суевір'я старинних поган-римлян, які обожували своїх цезарів. Але погани навіть своїм божкам не приписували непомильності. Григорій виразно говорить про непомильність римської Церкви в точці ХХІІ, а з цієї ХХІІІ-ої точки можна догадуватися, що непомильність римської Церкви має своє джерело в папській святості з уряду.

«ХХІV. На його наказ і за його дозволом підлеглі можуть вносити скарги».

«ХХV. Він може єпископів усувати й знову приймати без скликання Собору».

Видно, що Григорієві найбільше залежало на тому, щоб уповні володіти над єпископами, бо до цієї теми він раз у раз повертається (ІІІ, ІV, V, ХІІІ, ХХV). Він перший з пап і вів так звану боротьбу за інвенституру, тобто за право призначати єпископів.

«ХХVІ. «Хто не є згідний з римською Церквою, той не є католик».

Це логічний висновок з непомильності римської Церкви, але через те вираз «католикос» (соборний, повсюдний) дістав пародійне значення: спершу цей вираз означав те, що всім Церквам притаманне, а тепер він став означати те, що притаманне тільки одній локальній, римській Церкві. Тут зародок «римо-католицької» Церкви. А що римська Церква висуває претензію, ніби вона має від Бога юрисдикцію над усім світом, бо, мовляв, Ісус Христос віддав Римові свою віру і Церкву в приватну посілість, то з цього слідує, ніби римська юрисдикція необхідна для спасіння для всіх людей, отже, вона немовби, належить до св. Тайн. Ось такі абсурди виходять з «непомильності» римської Церкви!

«ХХVІІ. Він може звільнити підданих від присяги вірності супроти несправедливих (зверхників)».

* * *

Хто знає церковні канони з І тисячоліття, для того ясно, що папа Григорій VII своїми «Dictatus Papae» перекреслив усю попередню історію Церкви, потоптав основні канони та на поганський лад повикривляв євангельські поняття.

Григорій VII замальгамізував єпископа римської Церкви із старим поганським римським цезарем, і ще набагато побільшив владу давніх римських цезарів. Всю владу, яка тільки можлива на землі, і духовну і світську, Григорій VII присвоєє папі і робить папу вовсім невідповідальним перед людьми. Цим Григорій VII випередив англійського філософа Фому Гоббса (Hobbes, 1588—1679), який також навчав, що володар має всю владу, яка тільки можлива, і світську і духовну, і не може грішити, бо стоїть понад усіма законами, а сам він є джерелом усіх законів. Але ж Гоббс був матеріаліст! Так «непомильний» папа і матеріаліст Гоббс зійшлися у своїх ідеалах!

З братерського союзу первісної Церкви в «Диктатах» Григорія VII вже не залишилося нічого. Папа, мовляв, від самого Бога має диктатуру в Церкві, і всі народи, всі Церкви та всі одиниці мають підкорятися тій диктатурі. А щоб підсилити папську диктатуру, Григорій вводить механічну непомильність римської Церкви і механічну святість римських єпископів. Це був заколот, що не міг залишити Церкву в спокої. Щоправда, папи вже від Льва І (440—460) бунтувалися проти вселенських Соборів і проти грецької Церкви, узурпуючи собі божественний примат, якого грецька Церква

ніколи їм не признавала. Коли ж ті римські претензії, в XI ст., зросли аж до міри Григорія VII, то папи зірвали зв'язки з грецькою Церквою, щоб вона не сплутувала їх в їхньому розгоні (очевидно, папи сподівалися, що з часом підкорять собі грецьку Церкву силою). А прекам стало вповні ясно, що з такою римською Церквою, яка так дуже змінилася і повернулася до поганських понять, вони вже не можуть далі йти разом.

Христос відкинув старозавітну «ціну крові» (вартість задля походження з роду Авраама), відкинув усяку механічність у ділі спасіння, а признає тільки моральну вартість людини.

Це не тільки протиевангельське, але й протиприродне поняття, що діти святих батьків також мусять бути святі, задля заслуг своїх батьків. Святість кожна одиниця мусять сама для себе здобути, тому що в неї свобідна воля. Так воно в природі. Людські порядки інші: діти володарів автоматично унаслідують володарські права. На цій основі римська Церква присвоює собі, що вона унаслідувала володарський примат ап. Петра і його віру, отже, непомильну віру; а Григорій VII твердив, що римські єпископи унаслідують також і святість ап. Петра.

Але ж сам Христос важніший, ніж ап. Петро, отже, коли б це йшло так, як твердить римська Церква про себе, то ще куди певніше було б, що всі християнські Церкви і взагалі всі християни унаслідують Христову святість і непомильність, без своєї моральної заслуги, тільки задля заслуг Ісуса Христа, і діло спасіння стало б умовні механічним чи формалістичним.

Таке розуміння Євангелія — це дуже грубе незрозуміння або пофальшування його.

Отже, віра в непомильність римської Церкви та папи і в урядову святість папи зродилася з дуже грубої помиленості римської Церкви.

Претензії римської Церкви, без сумніву, зродилися з її зарозумілості та захланності. Одначе, ми можемо абстрагуватися від того, і розглядати її претензії як її ідеали.

Папа, що має всю «повноту» (plenitudo, це улюблений вираз папів) духовної і світської влади. — чи це євангельський ідеал? Нащо ж та «повнота влади» для папи? З ідеального боку тільки на те, щоб у Церкві і взагалі в житті людей усе вирішувалось диктатором, наказом, володарською силою згори.

Це найпростіший спосіб ведення людських душ, але він не рахується з людською свободою і не вдається глибоко в душу.

Христос виразними словами відносить таке панування над людьми до поган: «Знаєте, що князі народів (поган) панують над ними, а ті, що великі, виконують владу над ними». А до апостолів каже: «Не так воно між вами, але хто хотів би стати між вами великим, нехай буде вам слуга...» (Мат. 20, 25—27). Володарська величність для Христа начеб взагалі не існувала (в Старому Завіті було зовсім інакше: цар був високо піднесений у моральних навчаннях); Христос не займав ніякої суспільної посади; навіть не хотів бути суддею в земних справах, коли його люди самі просили про те (Лук. 12, 13—14).

Певне, що Христос повинен бути зразком для того, хто претендує, що він є Христовим «намісником»!

Отже, римський ідеал «папа і zarazом цар над царями» чи-то папоцезаризм — це не євангельський зразок і ідеал. Папоцезаризм, як ідеал, це примітивна концепція, яка занадто спрощує людське життя, тому вона недостосована до дійсного ходу життя. Держава і Церква

ніколи не можуть бути одне й те саме, хоч як вони переплутані в своїх взаємних. Розвиток духа всюди доходить до спеціалізації (чим більше наука розвивається, тим більше вона поділяється на спеціальні галузі), а одна з основних таких спеціалізацій є держава і Церква.

Мойсей пов'язав релігію з державою. А Христос, як ніхто з релігійних реформаторів, стояв виключно на релігійному становищі. Отже, римський папозезаризм — це поворот до становища Мойсея (а властиво до становища Магомета).

Єдність церковної влади, одна голова для всієї Христової Церкви, це ідеал, який виглядає як самозрозумілий. Це взагалі найсильніший аргумент папства. Коли вже всі інші аргументи впадуть, то римські священики покликаються на те, що одна голова таки мусить бути для всієї Церкви.

Самозрозумілість цього аргументу ґрунтується на припущенні, що в Церкві все має вирішуватися правно згори. В римській Церкві приймають це припущення як самозрозуміле, і не вважають за потрібне доводити його правдивість, бо воно відповідає вдачі римлян. У дійсності ж, це припущення не є згідне з євангельським духом, бо воно нівелює «свободу, яку маємо в Ісусі Христі» (Гал. 2,4). Для Євангелія зовсім чужий юрисдикційний диктат, Христос не дав нам ніякого «Codex juris canonici». Одна голова не є тільки «головою», але й цілою людиною, вона й не може виступати сама, а завжди із своїм оточенням.

І те оточення, маючи всю владу в своїх руках, накидається всій Церкві та асимілює її з собою. Папський Рим навіть свою локальну назву накинув цілій римо-католицькій Церкві, і свою латинську мову, і свої поняття, і нороби, і звичаї. Ось як, на ділі, виходить «одна голова» в Церкві.

Зрештою, одна голова всієї вселенської Церкви — це тільки ілюзія, це тільки римський ідеал, який ніколи не був досягнутий. У I тисячолітті, коли східна й західна Церкви жили в єдності, папа не мав юрисдикційного примату. А в II тисячолітті, коли папи завзялися узурпувати собі юрисдикційний примат, Церква саме тому розкололась, і папи досягнули юрисдикційний примат тільки в західній Церкві.

Та невже православні і протестантські Церкви живуть без голів? Всюди є голови, а лишається тільки питання: чи Церква з Христового розпорядку має бути монархією, і то саме римською монархією, як цього навчає римська Церква, чи ні? В I тисячолітті Церква не була монархією. Отже, чи можливо, щоб ні апостоли, ні св. Отці, ні вселенські Собори з I тисячоліття не зрозуміли Христа в такій переважній справі, а зрозуміли ту справу аж папи, коли стали світськими королями?!

Люди мусять мати державну голову, бо в анархії годі жити. Але чи з цього слідує, що мусить існувати всесвітня монархія? Євреї задержали свою Мойсейову віру аж досі, хоч вони не мають непомильного монарха-рабіна, і хоч вони розсіпані по світу. Є ще інші чинники, які об'єднують людей, а не тільки юрисдикційний диктат. А скільки то разів в історії римської Церкви папство («одна голова»), замість давати ті блага, для яких воно видумане, доводило до роздорів та до соблазнів, коли було заразом по два або й три папи?

Римський папа є «вселенський архієрей» в такому самому значенні, як і царгородський патріарх; усі Церкви ні одного з них не признають, а признають їх тільки їхні вірні. Що в римського архієрея більша влада і більше вірних на світі, це має тільки відносне значення. Але в римській Церкві своєрідна психіка: вона не відрізняє своїх любих

ілюзій від реального стану, вмовляє себе, що сам Христос дав їй повноту влади на весь світ, усіх християн, і навіть усіх людей уважає за своїх, тільки що відпавших, і обіцяє собі, що ось-ось усі «блудні вівці» повернуться до неї; а в такому дзеркалі виглядає, що ідеал римської Церкви «одне стадо — один пастир», ніби вже є здійснений. Власне, цей психоз найсильніше зваблює вірних римської Церкви. Помиленість римської Церкви сидить аж на дні її серця! Тому вона не спроможна критично поглянути на себе. Але якби так не було, то римська Церква соромилася б раз-у-раз і перед усім світом чванитися своєю «непомильністю».

Від Григорія VII носилися папи з мрією і тенденцією заснувати **всесвітнє своє царство — «царство Боже» на землі, святе, справедливе, щасливе, вимріяне...** Хорватські теологи, як ми бачили, ще й нині не позбулись тієї мрії. «Диктати» Григорія VII, власне, придумані на зрелізування того ідеалу. Однак, упродовж тисячоліття не вийшло нічого з того плану пап. І ніколи не вийде, бо природа земного світу противна всяким утопіям. Євангеліє також противне, бо воно найглибше потрапляє дійсну природу земного життя. «Бо не маємо тут міста для перебування, але шукаємо майбутнього» (Євр. 13, 14). І ось виходить, що «непомильні» папи, всі як один, у II тисячолітті грубо помилялися в розумінні євангельської правди.

Не перечимо, що папи для поодиноких осіб викладають Євангеліє так, як у ньому написано: що кожний християнин має нести свій хрест, що доволі днів злочи його, що ніхто не може сподіватися здійснення своїх утопійних ідеалів на землі, бо земне життя піддане трагізмові, воно тільки початок, а кінець на другому світі...

Але як тільки папи переходять до самих себе та до своєї римської Церкви, тоді вони вже переходять на «Диктати» Григорія VII, в яких нема нічого євангельського, а є тільки план на будівництво нової вавилонської вежі і охота, і істерична віра.

Римська Церква двоєдушна: одна її душа — євангельська, а друга поганська. Тому, щоб римська Церква перехвалюється, ніби її християнська віра найчистіша і єдиноспасенна, її суміш Євангелія з поганством виходить дуже штучна. Папа — це і «слуга слуг божих» і «цар над царями»; celibat духовенства — це, ніби, євангельська чистота, яка йде в парі з добровільним убожеством та з відірванням душі від земного життя; а з другого боку римський клир жадний до багатства і панування на землі... Так римська Церква притягає та прив'язує до себе своїх вірних і євангельським і суто сьогосвітнім блиском, грає на протилежних людських інстинктах. І це має бути непомильна Христова наука!

Скажуть мені хитрі римські теологи, що я воюю з дон-кіхотськими вітряками, бо «Диктати» Григорія VII не є ніякими догмами, а непомильність римської Церкви і папи відноситься тільки до догм. На це я відповім, що «Dictatus Papae» в житті римської Церкви в II тисячолітті були куди важливіші, ніж багато, багато догм.

Догми — це незмінні правди віри, тому вони постійно впливають на рух і напрям релігійно-морального життя. А «Диктати» Григорія VII — це вповні вірно відчута **постійна психічна вібрація римських пап**, залежна то від римської вдачі, то від римської традиції, яка вібрація була рушійною силою всієї історії римської Церкви в II тисячолітті, і саме вона довела до папських догм на соборах 1274, 1439, 1870 рр. Можна сміло сказати, що та психіка пап, яку виражають «Dictatus

Рарае», в римській Церкві в II тисячолітті рівноважитья з цілим Євангелієм. Взагалі в римській Церкві «Codex juris canonici» рівноважитья з Євангелієм.

Психіка пап передавалася цілій римській Церкві, а римська Церква, тому що вона в середніх віках повністю панувала над психікою всіх народів у західній Європі, є джерелом усіх духових рухів і навіть форми всієї культури західно-європейських народів.

Характерно, що на Сході всі великі ересі відносились до Бога, а на Заході — до устрою Церкви (катари, альбігойці, Віклеф, Гус, протестанти). Римська Церква принципіально шукала володіння і багатств, її критичніші вірні легко помічали, що це не згоджується з Євангелієм, і ось у тому був зародок для ересей, звернених проти устрою римської Церкви. Реакція завжди обумовлена акцією. Значить, це від римської Церкви залежало, що на Заході появилися саме такі, а не якісь інші ересі.

Це ще не все. Контрасти між грецькими ересями були невеликі, тонкі (аріанізм, монофізитизм, монофелітизм,...), а коли були й сильніші контрасти, як іконоборство, то грецька Церква, після зведеної боротьби, таки вмiла досягнути середущу міру, щоб згармонізувати контрасти (остаточно вся грецька Церква признала почитання св. образів, одначе, виключила статуї, як занадто грубу форму). А контрасти між римо-католицькою вірою і західними ересями дуже великі та гострі.

Це походить з того, що римська влада агресивна і без тонших думок, вона не добачає середущих звен між контрастами, тому вона неспроможна уступати із свого становища, щоб погодитися з іншими. Звідти походить і те, що в римській Церкві дуже великі контрасти між зверхниками та підданими. «Вся власть клирові», а вірні — це «слухаюча Церква»; папа — наче божок супроти єпископів, єпископ — наче божок супроти священиків; священик — наче божок супроти вірних. Зверхник, за римським таксуванням, більше вартий, ніж усі його підлеглі. Це ілюструвалось і на матеріальному вивінуванні: єпископ, звичайно, посідав більш добра, ніж увесь його клир.

Той порядок у римській Церкві не міг не поширитись і на світських зверхників у середніх віках, бо Церква тоді була єдиною учителькою життя. І ось тут джерело середньовічного феодалізму, суспільної системи з дуже великими й гострими контрастами. Шляхта виступала з своїми гербами, ніби печатками від самого Бога, ніби вона такі права від Нього одержала. Все те було наслідуванням римської Церкви.

Римська Церква навчила людей субординації й упертого накидання свого становища, а не навчила їх християнської смиренності та згідливості.

Чи міг би був появитися гітлеризм, якби він психічно не виріс на римо-католицькому корені? Рішуче ні! Обожене громадне самолюбство («nur für Deutsche»), диктування Богові своїх «прав» (Бог — слуга Гітлера і слуга Рима), вся власть Гітлерові, система гострої субординації, жива мрія про ідеальне, своє власне всесвітнє царство і т. ін. — все це взяте з психіки римської Церкви. Життєву силу і благородність римській Церкві дає її здорове становище — Євангеліє. Коли ж те становище відкинетяся, а прийметься психічну схему римської Церкви, то вийдуть такі чудовища, як гітлеризм.

Муссоліні також малпував римську Церкву. В часі абіссинської війни він видав 10 своїх заповідей до італійських солдат. Між тими заповідями була й така: «Пам'ятай, що твій дуче ніколи не помиляється». За-

бавився в непомильного, як папа! Але небесні сили не люблять зарозумілості, і Муссоліні, вскочивши непотрібно в другу світову війну, так жахливо помилився, як, мабуть, ніхто інший в історії людства.

І папи, без сумніву, подібно помилялися і помиляються, хоч це не так помітно. Якби папи були задовольнилися почесним приматом, якби вони істерично не поривалися до захоплення всіх властей на світі, то куди краща була б і їх позиція і стан усього християнства в світі (не було б таких роздорів).

Ось це справжній шлях «непомильності» римської Церкви, яким вона повела й веде людство. Безперечно, це грандіозний шлях, невиданий у попередній історії, але ж тут людська природа перемагає Євангеліє.

Східна Церква, поневолена магометанами і частинно народами римської віри, не мала своїх середніх віків, ні нових віків, вона вела тільки «півжиття» чи «чверть життя», і аж тепер розкриває очі в тому грандіозному, складному та небезпечному світі, що його витворила західна Європа, і шукає самої себе в глибині своєї душі. Але східна Церква не дає заразити себе «непомильністю» римської Церкви та тими її категоріями думання і відчуження, які зродили й піддержують віру римської Церкви в її «непомильність».

(Продовження буде)

ХРУЦЬКИЙ Сергій

Великий обвинитель унії

(Продовження)

«Кінчаючи про монастирі, не слід би мені пропустити лещинську архімандрію під Пінськом; держить її Його Милість о. Малаховський. Недавніми часами належала та архімандрія до небіжчика Його Милості о. Тукальського, київського митрополита; сам у ній мешкав, як задля приємності місця, так і задля багатства околиці, бо чого лиш треба на пожиток і прожиток, там всього доволі. Риби сила-силенна. Під монастирем пливе ріка Піна, від якої й місто зветься Пінськом. Видер ту архімандрію від о. Тукальського теперішній о. Жоховський, наїхавши з кількома хоругвами, з великою бучею і небезпекою власного життя. О. Тукальський, не так жалував лещинського доходу, як більше відчував стид, що, будши київським митрополитом, не міг своєю повагою удержатись при тім монастирі; зараз теж, як вигнанець, почав розважати в душі й важити на вітчизну; загнуваний, варив, що міг, аж і фактично довів до того кінця, що ми заплатили за це Кам'янцем, (про що й «Соллохуім» каже) і — пожалься, Боже, з високого неба — найбогатшу пайку Речі Посполитої утратили.

«Лещинська архімандрія, славна на цілу Польщу, лежить пустою. Під новими церковними кришами горобці гнізда кладуть, співають собі.

«От і маєте, Ваша Милість, правдиві пустині, пороблені з монастирів оо. єпископами, уніатами. Але все воно — ніщо, бо єдність свята...

«Гей, як тяжко каратиме Пан-Біг тих необачників, що під плащиком святої єдності поробили з могучих монастирів такі великі пустині, а на

світові витребеньки, на мантолети й інші одяги, на пси так соромно і безбожно обертають святі фундації, і кровавий піт фундаторів, що з неба дивляться на такі руїни, і в небі — сказав би я — мало що не плачуть! Мають вони свої викрути: я будую, я правуюся, мені треба на сойм їхати і т. ін. Так нема ніякого оправдання, чому монастирі пусті, хіба задля розкошів. І дивуємось, що на тій бідній Русі йде, як з каменя. Не дивниця, бо вовки її скрізь обсіли: шість осіб захопило вісімнадцять мітр, єпископських і архімандритських.

«А коли такі пустині в монастирях, то що ж говорити про світські церкви, яких і небагато, бо по сорок сіл до одної парохії належить, та й на кілька миль одна від одної, особливо там глибоко на Білій Русі. Інші церкви або зогнили вже, або й зовсім перевернулись; по інших і знаку нема. А в тих, що ще держаться, ладу не питай: ані свічок, ані обрусів, ані чаші — ні кадила, ні кропила, а все розлітається. Люди Отченаша не вміють; задля віддалення в церкві не бувають ніколи, хіба тоді, коли до хресту їх приносять; є такі, що й за Бога не знають, хіба з одної горілки поміж собою. А воно все із-за недостачі богослуження і духовенства, монастирів і грецьких церков. Так то всякі дезертири з латинського обряду хазяйнують в чині св. Василія, такі то вони чудеса творять на руським хлібі. Помилуй, Боже, руський народ, бо самі уніати плачуть і нарікають, ходять, як заблукані вівці, не знаючи, хто вони і коли в що обернуться. Ані постів, ані богослуження; до римського не привикли, грецького не покинути, бо так наші батьки жили, так і від Святих прийняли.

«Це в панів уніатів найбільше дивно, що вони, хоч і ненавидять грецький обряд та руську народність, то таки Римові не зовсім повинуються. Прислухатися, що говорять поміж собою, коли їм або з Рима щось напишуть, або нунцій скаже. Зараз сердяться: «Як? Що? Бодай їх побилло з їх Римом! Кепкують там собі! Повинні знати, що ми — Русь! Не панувати їм над нами абсолютно!» і т. д. І нехай би схотів Рим або нунцій вложити хоч трохи більше юрисдикції, зараз готові явно спротивитися.

«Панове уніати не шанують римської Апостольської Столиці, коли пап ошукують, нунційів на сміх і на хулу піднімають — ті, що монастирі обдерли і опустошили. Отож, такі-то наворотачі Русі, такі-то голосять: унія «свята!» — такі, що є дурисвітами і простими обманцями папи. Вони-то нас переслідують і до них-то ми маємо приставати.

«Заки панове добродії з'єдналися з римською Церквою, жили тим ладом, що й ми ним живемо тепер у наших монастирях у Польщі, в Греції, в Італії й деінде, де кожний єпископ є найвищим управителем в своїх монастирях і в справах найвищої власті всім є головою.

«Під такою управою були панове уніати; аж у часах свого митрополита Веляміна Рутського вимогли для себе спритно першу новину, щоб вільно було їм вибрати провінціала, як у римських орденах. Одначе, найвищу власть митрополит застеріг собі.

«Потім настав митрополит Жоховський. Він дав себе переконати на другу новину: оставивши собі найвищу власть, дозволив того, що був провінціалом, називати архімандритом. І так, гарненько, відняли в митрополита титул, що вже не був протоархімандритом, тобто старшим над усіма монастирями. Ще треба було вимогти, щоб митрополит і від того свого права відмовився, на що шукали всяких способів.

«Коли йде про те, що монастирі пусті і архімандрії в руїні, то ужити слід іншого способу, а не бунтів. Не слід виломлюватися з-під

власті єпископів; отже, як за часів св. Василя єпископи були старшиною, а черці повинувались їм, так і тепер повинно бути.

«А що така старина не до вподоби кільком бунтівникам, то тим самим вони показують, що полюють на новини і не уніатами, але дизунітатами повинні зватися ті, котрі задля тих вигадок ніякого порядку між собою не мали, а жерлися безнастанно від початку унії. То ж не є то чин, але пекло, де нема ніякого порядку, але вічний і страшний розлад. Писав о. Огилевич до о. Бабинського в листі таке: «Пожалься, Боже, оставати в тім чині, де чоловік губить душу і тіло!» Як же тут приста-вати до тих людей та й з яким чолом вони нас до себе притягають і ваблять, коли в самих нема згоди й самі душу і тіло гублять?...

«Не годиться забувати, що сталося на Підгір'ї в Ярославі. Була в тім місті церква від непам'ятних віків. Наперед Русі — страшна річ! — церкву з міста викинено, вкінці їсти м'ясо в суботу заборонено і карано за те, щоб так воно поневолі сталося волею їх; щоб привикли до суботнього посту, що згодом сталося б законом».

«Та, може дасть Бог, що руський народ матиме в своїй вітчизні свободу своїх релігійних практик, і не будуть їм — тобто уніатам — відбирати церков на костели, бо й захожим євреям вільно мати свої набожні практики, та й шкіл їм на костели не відбирають, ані в суботу гайдуки м'яса в них не шукають по горшках і псам не кидають.

«Щодо свободи, то її теж уніатський клир не доступив, хібащо де духовний став на волі з ласки пана або викупився. А щоб уніатський клир був вільний нарівні з римським (хоч вони порівняні в церковнім достоїнстві і гаряче поручені), того ми ще не бачили. Бо духовні ні до якої церкви в Короні шматка ґрунту не мають, а то для того, що одним давні привілеї внаслідок воен попропадали, другим пани звеліли ґрунт відібрати, забравши насильно права, коли їх тільки показано.

«Отже, духовні самі мусять собі купувати ґрунт, за який, в міру величини, треба дати панові 500—600 злотих. І це лиш на той час, доки духовний живе. Коли хто інший хоче наступити, знову таку суму треба дати. А коли син по батькові наступає, тоді й сам пан інтересується. Не вільно йому піти висвятитися, поки від пана не одержить презенти до єпископа, за яку пан часом видре стільки, скільки дав би, новий ґрунт купуючи. А коли доведеться, що пан умре, а син його наступає, то за підтвердження права молодому панові дай стільки, скільки дав, купуючи ґрунт. І так діється, скільки разів умре пан чи духовний. Можна б це доказати, називаючи докладно місцевості і особи, але що правда в очі коле, то я й поза очі говорячи, мушу завинуті її в бавовну.

«І так духовні є вічними невільниками, бо не поле, але волю купують для своїх осіб; якби того не вчинили, тюрма і т. д.

«А приналежні подарки! Коли пан до свого маєтку приїздить, то духовні повинні купити почесне, або, як кажуть, поклінне — за злотих сто волів пару, і відіслати на кухню. Іншим духовним пани дають їх ще й підкормити; нехай там котрий здохне, то певно яклід його оплачуть. Інші духовні за драгунів служать; коли самі не хотять, повинні найняти когось за себе і дати ще коня, якого за кожною службою знівечать.

«Одного разу йшов уніатський духовний з церкви по Літургії й зустрівся з дідичним паном (котрого не називаю), що їхав на полювання. Взявши собі за злий знак, що не матиме щастя, коли його зустрів підслуга Божий, звелів йому пан — як то по-польському кажуть — вивернути козла три рази перед собою, що духовний із страху перед насильством мусів зробити. Слуги римського обряду в сміх, а Русь в плач, що

їх духовному по Літургії таке вчинено. Тоді пан, сягнувши до кишені, дав щось духовному, як то дають шутам і блазням. До такого поважання прийшли духовні, будучи в єдності!

«Під Перемишлем є деякі маетки, в яких духовні належать до святої єдності, а хоч на панським не роблять, все-таки рік-річно кожний мусить дати злотих 60. Коли б того не вчинив, то й киями дадуть йому, і в'язниці натерпяться, і убожество заберуть. Кінець-кінцем, мусить зложити ту нещасну таксу. І такі вбогі бувають духовні, що в іншого й куска хліба вдома нема.

«А надії на волю нема в них ніякої, бо такі панове знаходяться і в часи недавні були, що готові сто разів сойм і сойки зривати, ніж згодитися на вільність духовенства, внаслідок чого — свідчуся Богом неба і землі — стогне Христос в особах Своїх служителів.

«А приводом до такого страшного гноблення духовенства грецького обряду є не так світські панове (котрі звичайно говорять: що піп — то батько), як клир римського або латинського обряду, бо вони то, завидуючи руським духовним рівності в достоїнствах (для латини, бо для чого ж би?), юдять проти них світських панів, зогиджують і лають їх у казаннях, роблять докори при сповідях і бунтують, а самі несотворені речі вигадують: то попи читати не вміють; то не знають, що є св. Тайни; то вони неважні в них, бо й розрішити не вміють; і тисячі дурниць видумують, пишуть, глузують, внаслідок чого деякі брідяться грецьким духовенством, як поганством, а інші, нерозважні, відриваються і стають римлянами, що є явне для цілої Польщі. Всі руські князі — куди вони поділися? Тільки з імен їх чуємо, що була колись Русь княжа.

«І не лиш належного поважання не має духовенство грецького обряду, бо змушують їх ходити до костелів і відбувати процесії.

«А на процесії що за сміх з духовенства — Боже, ти бачиш! І це для того, щоб культурніші люди грецького обряду по містах, збентежені стыдом ізза свого духовенства, відбивалися від свого грецького обряду.

«Хто ж тут не бачить пекельного гніту? Що грецькому обрядові до латинської процесії? Чи для них це установлено? Що вони там розуміють? То власне так, як коли б ксьондзів примушувано ходити на грецькі набоженства, яких вони не розуміють. Чи не вважали б вони того за насильство? Певно сказали б: ніхто не може двом панам служити.

«Друга, безпідставна, рація завзяття добродіїв ксьондзів на грецьке духовенство є та, що добродії ксьондзи дуже добре міркують собі, що коли б Русі в Польщі не було, то вони, добродії ксьондзи, мали б більше доходу, бо мали б більше людей чи овечок, обізнаних з латиною. А що тому перешкоджає обряд, хоч і уніатський, тож звідси цей труд і захід: треба зовсім знищити обряд. Та наперед схизму перевести в унію; уніати зараз же уляжуть; раз тому, що в них пекельний нелад (про що нижче); друге тому, що єдність свята, отже й уніати, коли вони справді слухняні, повинні податись туди, куди їм кажуть, як тепер податливими бачимо вірмен. Коли ж не схотіли б перейти на латинський обряд, тим самим були б уважані за схизматиків, які більше цінять обряд, ніж послушенство і волю папи. То ж то заяснила б тоді святість! Усі в Польщі по-польськи і по-латинськи; руського грубого язика не вчуеш; церкви не питай! Але Бог знає, коли буде; бачимо, культура трудна; грубе само родиться!

«Про доходи гра тут іде, про неї журба, а не про чиєсь спасіння. Ксьондзам за свої овечки відповідати, а Русі дати спокій. Де там! Є такі ксьондзи, що для своїх приватних інтересів воліли б дизунію, ніж унію.

«В Холмі подивились би, де ксьондзи, мабуть, упродовж літ сто побірали якусь десятину, що належала до грецького духовенства. І кажуть ксьондзи: «Мабуть, чорти надали ту унію, бодай би не снилася багато доходів через неї відпало!» А хоч у тій справі вже кільканадцять декретів було, так що з того? Бог знає, коли кінець буде.

«Вкінці такої пошани удостоїлися панове уніати завдяки унії, що їх єпископів не хотіли звати єпископами і вони мусіли з компромітацією висилати на скаргу до Рима. Там же одержали такий декрет (знайде його кожний в *Colloquium*, ст. 51): «Його Святість затвердив декрет тої ж часної Конгрегації з дня 14 серпня минулого року, яким рішається, що руські уніатські єпископи є єпископами, та що, як таких, належить їх титулувати і 'узнавати». Той декрет вийшов 27 вересня 1643 р. з підписом папи; тепер тому декретові літ 42, а унії з Римською Церквою літ 90. І так за 45 літ по прийняттю унії дочекалися по сенаторським стільці і по прецеденції того, що їх в Польщі не називали єпископами; інакше для чого покладено в декреті: «що руські єпископи є єпископами та що, як таких, треба їх титулувати і 'узнавати». Так шкода тут виїздити з тими декретами, коли бачимо, що на такі були в Польщі зовсім не реаговано; коли бачимо, що церкви відбирають на костели; що уніатський клир є в своїх особах пригнічений, а в обряді перешкоджуваний; коли єпископів ледве зовуть єпископами; де не про любов ідеться, але про доходи; де ми не маємо певності збереження обряду, який зберегти є краще, ніж заживати розкошів цілого світу, а не зберегти рівняється загибелі. Тож порядніше не вибіхуватися з неприязні, залишити пусті обітниці, а розмовитися просто в очі та поговорити про спільну свободу церковну, бо нема нічого непевнішого, як те, що оре орач волами, непомірно їх поділивши.

«Отже, коли Ваша Милість жадаєте довідатись від мене про уніатів: що вони, скільки їх, яка ноша в них, які церемонії, що за різниця від нас, скільки в них єпископів і монастирів, — то я, оскільки знаю, даю таку інформацію. Літ тому 90 теперішні уніати були так само Руссю, як і ми; з'єднавшись з римською Церквою, відмінили багато речей у церемоніях і в ноші до того ступеня, що простота, дивлячись на те, за першим поглядом каже, що третя віра настала, яка не є ані руська, ані ляцька, але щось мішане.

«І тепер панове уніати — ніби Русь, бо по-слов'янськи відправляють, старого календаря держаться, в чім згоджуються з нами; в визнанні віри і в послушенстві улягають Римові; в суботи постять; в інші дні, з винятком п'ятниці і середи, їдять м'ясо. Носять чернечий габіт (ряса). Інші прибираються (не кажу про колір, але про габіт), як хто хоче, бо стидаються пошанувати той габіт, якому присягали і силкуються приподобитися римським біскупам, котрі з них насміхаються; і слушно, бо було б варто сміху, коли б який латинський біскуп убрався по-грецьки.

«А щоб панове уніати не лиш зверхнім одягом; але й цілою величавістю в повозах і в конях дорівняли римським біскупам і на все мали гроші, вони задля більших видатків на такі речі — не з родинних маєтків, яких не мали, ані з ощадностей, яких не знають, а на подобу бездушних звірят, що їдять понад свій апетит, — вже не задовольняються фондами належними до єпископій. Вони здобули собі монастирі — одні хитрощами при допомозі королівських привілеїв на архимандрії, де осадили поляків, своїх кривих і рідних братів (про що нижче), інші вдерли силою і де це остеронь було, там усіх черців вигнали, а де ні, там лишили одного або двох для форми.

«Не годиться забути славної кобринської архімандрії; в ній — свідком Бог святий — ніякого черця нема; Літургія буває раз до року на відпуст.

«Але нехай собі буде в панів уніатів якнайгірше, зовсім воно не обходить нас, що таких новин цілком вирікаємося. Ще з ласки Бога є засібні й поважні монастирі, мають своїх ігуменів, вибраних з-поміж себе, управляються за давніми звичаями; над ними оо. єпископи мають нагляд; деінде є архімандрити, також в справах більшої ваги послушні; не треба ж нам провінціалів, генералів, бо й тих слів, що вони значать, не розуміємо, а тим менше, що за уряд тих осіб; досить нам порядку, поданого Св. Духом; від нього ані відступити не хочемо, ані відмінювати його не гадаємо, хоч би нам прийшлося умирати.

«Так, бачили Ваша Милість, що зверхнього ладу, тобто поміж старшиною нема в панів уніатів; ще треба, щоб Ваша Милість знали, скільки є всіх осіб уніатів і яке життя в монастирях та чи бодай інші живуть в любові, коли старшина між собою свариться; бо коли б так було, то не всіх, а лиш деякі особи треба б обвинувачувати. Бо неможливо, щоб якийсь чин був без закиду.

«Щодо внутрішнього ладу чи звичаю в монастирях, то неможливо, щоб було добре, бо від голови риба смердить; яка старшина, такі мусять бути піддані.

«Щодо числа осіб, то не п'ятсот уніатів, але всіх понад сто п'ятдесят нема, між ними філософів і теологів найвище тридцять (знайдеш їх майже всіх у Colloquium, ст. 6).

«Усіх тих сто п'ятдесят черців святої унії поділилися на дві частини, бо поділилися між ними пануванням Юпітер з демоном. Більше число повинується митрополії; решта в Жировичах заложила собі монархію й реформу.

«Приглянутися новіціатові їх — нема там нічого статочного, тільки саме дрантя, що старшина мало з розуму не сходить, бачучи, як щораз більше осіб убуває: ті до Києва, ті вмирають, а до святого чина, нашої Матері, не вступають. Тимто приймають до себе німців, чехів, жмудинів, литовців, поляків, мазурів; щоб їм не стало зкучно, чим борше штучними способами підганяють їх до професії (постригу); і нема ані звання, ані обучения, ані дисципліни, така теж мусить бути професія — ніяка; в результаті — ані одного черця. А як з різних народів набрана дружина, не зведена побожністю статочно в карби, так різні фантазії не чин, але замішання творять.

«Та й до чужих країв висилають з-поміж себе, але таких, що мають свій кошт, або кривні дадуть їм, бо старшина не скоро щось дати; скоріше обернути б те на щось інше. Побувши на науках три—чотири роки, дехто й більше, в Римі, Празі, Оломуці, Браунсберзі, Вільні, на хлібі св. Отця, виховані серед панських вигод, вертаються до Литви і як з різними фантазіями вступають до уніатів, так із значно дивнішими обичаями приїздять. Уже не титулюються чесниці, бо це — так вони кажуть — схизматикам належить, але донами: Дон Петро, Дон Сімеоне; всі там донове. Чого то тут дочекалася з ласки Божої Русь!

«Що ж діється по тих монастирях, трудно вповісти. Доброї келії, за винятком для старшини, не побачиш: інших по чотири в одній келії мешкає. Задля браку дров терплять страшну студінь. А хоч мають великі милостині і з прегарних маєтностей незмірні доходи,

все те десь пропадає. Правда, щось знати на «донах», бо із спеціального сукна справляють собі одяги і спеціальної матерії вживають на плащі, на клобуки; не згадую вовків, шапок підшитих лисами, бо мають у писанім правилі, що під шаткою можуть бути лиси. Та чи св. Василієві, коли писав правило, снилося те, що під шапкою можуть бути лиси, лишаю всякому на розвагу. Недивно, коли голови хитрі й повні лисячих штук; хитрощі й повинні бути накриті відповідним кольором і матеріалом. Про вовків також нічого не писано в правилі, хіба щоб під одежею були баранчики, а то для того, що св. Василій був добрий пастир, відганяв вовків від стада, щоб не з'їдали баранів задля хутра.

«Мабуть і наслідком того убуває доходу, що багато видають своїм кривним. Бо бачимо, що, хто недавніми часами ходив по жebraх, в того фамилія тепер купається в достатках. Та й старшина великі гроші ховає при собі, тому що дає собі диспензу.

«Рахунку з видатку й приходу не роблять нікому, бо рівний над рівним не має власті; один має в очах поліно, другий тріску, всі сліпають; вкінці: «і ти цить і я цить, мовчанка не пушить». А коли поміж старшиною трапляється щось незграбне, то такі справи належить запити.

«Любові між ними нема ніякої; одні другим дають прізвища; старшина простаків називає хлопами; один одному часом і між старшиною притне; прилюдно ганьбляться; ти хлопе, ти кушніре, ти бражнику; аж до метрик відсилаються; чисте гільтайство. Коли хто з них вахворіє, навіть не навідаються до нього; за доктора в таким забутім краю не питає; генеральний і підручний лік — горілка. Не диво, бо здоров'я й життя ніщо не може дати, хіба aqua vitae. Нечувана недовірчивість панує між ними; один одного не пустить до келії, бо окрадаються так скоро, як шеро опалив.

«Отож маєте, Ваша Милість, число їх осіб, внутрішній лад і нашу поведінку. До них то нам приступати і з ними еднатися? З тими, з якими митрополити їх мали невиносимий клопіт від дев'ятдесяти літ, і теперішній від дванадцяти не має спокою (знаєть, Бог покарав його, що важив на грецькі церемонії, про що нижче) та й описав їх: «ні на що не придались Церкві Божій...» І за кс. Руткою, вони «таки в ґрунту потребують реформи». Бо з ними з'єднавшись (припустім, що бути цьому), чоловік — за висловом о. Огилевича — губить душу і тіло.

«Гірше всього те, що панове уніати в відправі богослуження не зберігають грецьких, давніх церемоній, внаслідок чого тисячний, дивлячись на те, боїться уніатів. І говорять, що не можуть бути від Бога ті люди, котрим церемонії Східної Церкви, натхнені Духом Святим, так збридли, що фабрикують щораз то інші, не подібні ані до грецьких, ані до римських, бо всяке богослуження відправляють інакше, ніж описано; одні це пропускають, інші те додають, а кожний з просвічення Святого Духа. Що монастир — інші церемонії; що священник — то інший спосіб відправи. Прийшовши до іншої дієцезії, треба вчитися спеціальних обрядів, що пропустити, а що доложити.

«У Холмі за того старця ще трохи держиться старина, деінде ектенії викидають, а це тому, що єпископи володимирський і пінський гаки собі єпископи, як св. Василій, отже й повні Святого Духа (бо так треба) і можуть постановляти, як кому подобається.

«Проскомідії, тобто першого жертвоприношення, зовсім не чинять...

«Нащо то такі дивогляди! Нінащо вони. Престол повинен бути вільний, бо представляє стіл Христа, при котрім вечеряв з апостолами. Той стіл стояв під стіною, але так, що всі сиділи довкола. Так і в нас, греків, повинно бути, щоб під час служби єпископ із священиками обійшли престол і всі стали довкола, дивлячись на себе, разом молячись, вечеряючи разом. Ніщо не повинно перешкоджати; досить там хреста, на котрім Спаситель умер; досить найсвятіших Тайн, схованих у чімсь гарнім. А цілих фір дров і непотрібних вимислів на престол не класти, бо ніхто з людей не побачить єпископа, коли сидить на «горнім сідалищі». Інша справа в римлян, що вівтарі при стінах. Бо там не вилоняється того, що в нас: «Умию в неповинній руці мої і обійду вівтар Твій, Господи». Тож престол, як стіл Господній, повинен бути вільний, щоб можна довкола окадити його й Спасителя, Котрий на нім замешкав.

«У Жировичах, відправляючи співану Службу Божу, входу в євангелієм не роблять, бо то — кажуть — схизматицькі вимисли. Не буває й переносу, що значить, коли Христос ішов з міста на смерть. Каплі теплої води до чаші не вливають (дарма, що бачать це в грецькій церкві в Римі). Губки не уживають, бо висміяв її о. митрополит в Colloquium. Замість стихарів дякони уживають далматик, а мають наглядний приклад в грецькій церкві в Римі, де дякони в часі відправи богослуження носять на собі не далматики, а стихарі. Бачать і другий приклад у Вільні, на тих образах, що їх називаємо Деїсус; там намальоване Воздвиження Чесного Хреста, де в ряд два дякони стоять при архіереї в стихарях, намальовані чудово з ораями їх по-грецьки. Одначе, воно нінащо не придається; мабуть і очі не бачать, коли розум засліплений».

«Трудно, щоб ті люди довго встоялись. Бо й такі є між ними, що по-руськи читати не вміють; а саме їх генерал і провінціал, небіжчик Терлецький, цілий Службеник мав писаний польськими буквами, дарма, що був римський теолог. І тепер у панів уніатів знаходяться такі, що про них можна безпечно сказати: по-латинськи мудрий, а по-руськи дурень. Всеночного (тобто бдінія), чи по-латинськи вігільї, нема, бо того богослуження не вміють. Ірмос хіба десятій заспіває; канонів не читають; всі кинулися до годзінок, що їх по-польськи гарно співають щодня ради фундацій. Руським язиком так брідяться, що в цілій унії не почувеш руської проповіді; по-польськи теж ледве хто вміє; всі говорять по-уніатськи. І слушно: як церемонії мішані з грецьких і латинських, так і мова з польської і руської мішана; у всім мішанина. Тому-то мудрі уніати, що не читають зовсім добре по-руськи, задля стида правлять по келіях читані Служби Божі.

«Щодо Святих не згоджуються між собою, бо ті, що вийшли з римського обряду, св. Антонія і Феодосія печерських не мають за Святих, але говорять про них, що то козаки засушені, або намащені чкимись мастями, або й викляті, коли тіла їх остаються ціло. А ті, що були і є грецького обряду, мають названих святих (інші не всіх) за Святих і згадують їх у всіх богослуженнях і відпустах, а то в холмській дієцезії. А в Тороканях сам митрополит читав по-польськи ліганії. Досить, що в них дивне змішання; самі не знають, що роблять, гак помішалися. Руське богослуження полякам-уніатам зовсім не до вподоби (що мусить бути). Русь не хоче знову латинського, і так погана байдужість між ними. А що старшина між ними майже вся в римського обряду, то вона й має перевагу: вводить новини, бубни.

сурми, труби, марини і т. п. в тій цілі, щоб привабити простий народ і прихилити уми до римського богослуження.

«Одначе, не порадиш; хоч би й найсвятіші були церемонії (грецькі), що ж з того, коли волі, яка є свобідна, ані серцю, котрому, як хлопцеві, трудно наказати, вони не подобаються, і так їх ненавидять, що воліли б, аби найскоріше вигинули.

«Сподівайся ж тут добра і підвищення чи задержання грецького богослуження від панів уніатів, коли єпископи їх ганебно зневажають. Помилуй, Боже, руський народ, що його Пан Біг з ласки своєї скарвав так значно, коли дав йому не пастирів, а лютих вовків. Гей, мій Боже, не краще ж то тисяч раз умерти, ніж дивитися на таку огиду!

«Тож тому, що в панів уніатів виходять такі плюгаві недостачі, люди-уніати зовсім збаламучені, ходять, як поварені, лементують, плачуть і нарікають, дивлячися щодня на нові й дивні замисли і на відміни в богослуженні та самі не знають, що вони — Русь чи римляни, внаслідок чого часто сваряться з своїми духовними: краще нам було оставитися в дизунії й мати своє богослуження, передане св. Отцями, нім тепер, коли не знаємо, чого держатися. А бачучи, що просьби і сварки їх ізза обряду даремні, в якимсь одчаю по причині неповинності обряду стають римлянами, як у Новгородку задля недостачі богослуження ціле місто змінило обряд. Те ж учинив віленський бурмістр Романович, котрий змінив обряд під абдикацію бл. п. Йона Казимира, а коли Його Милість о. Коленда докоряв йому, що якусь ганьбу зробив руському сенатові, відповів: «Коли я по вічних відмінах в уніатських обрядах бачив, що вкінці прийде до того, що всі ви станете римлянами, бо не зберігаєте грецького обряду, чого свідоцтвом ті мантолеті, комірці, і т. п. на Вашій Милості, що їх носите, то волів я заздалегідь стати римлянином, не тоді, коли ви захочете, але коли мені хотілось». Зваж тут кожний, що маеш трохи розуму: віленський бурмістр, уніат, русин, чоловік в віку 60 літ, задля непостійності своїх, задля злих новостей, а не для якихсь гонорів, бучучи бургомістром, змінив обряд!

«І не тільки світські люди з уніатів, але й самі духовні переходили до римського богослуження, ізза чого були між ними сварки по прийняттю унії. Вже не лиш переходять на римський обряд, але і свій обряд силкуються змінити ґрунтовно. Ми бачили те власними очима в Любліні, на коллоквії; покликаюся на самих уніатів, а саме на Його Милість о. Сушу; як авторитетний чоловік, що вповні заслуговує на віру, нехай скаже, чи не бачив у Любліні руського священника, що відправляв *in rabe azuto*, тобто на оплатку. Годі утаювати те, що діялося публічно, на очах цілої руської Церкви. Чи то годиться змінювати звичаї цілої руської Церкви, починати проти ухвали самого флорентійського собору! Відси теж походить, що не видають ніяких овочів у Церкві Божій, але самі нівечаться і один одному каже, сміючись: І що ж ми таке? Ляхи — не ляхи, Русь — не Русь. Русь на італійських ногах!

«Доводилося часом, що дехто з наших братів або отців переходив по уніатів; радо їх приймали, бо, звичайно, вони в руській мові вправні, бувають з них добрі співаки або ремісники. Та недовго побувши й трохи собі м'яса під'ївши, а бачучи ту дивну (аж страх) новину і відміну в співаннях та церемоніях, вони відходять і ніколи вже не вертаються.

«А що шило в мішку не утаїться, то й панове уніати не могли вже довше укривати свого задушевного бажання, помимо того, що є й вищезгадані декрети, що мають святий обряд. В 1683 р., як сказано, вислали з Жирович о. Малеевського до Рима з просьбою, щоб їм дозволено відправляти богослуження в латинській мові. А грецький обряд у такій погорді, що в Жировичах не говорено інакше, тільки що руське богослуження — хлопське богослуження. Так, зовсім були тої надії, що мали одержати з Рима дозвіл на зміну обряду. Будь здоров!»

(Докінчення буде)

Гетьман Петро Конашевич Сагайдачний — оборонець православної віри (З нагоди 325-літньої річниці його смерті)

Одним з головних осередків вільних людей, що називались козаками, була Хортиця, острів між двома руслами Дніпра. Там виникла славна Запорозька Січ; її основниками були ті, що не бажали бути невільниками пельської шляхти.

Бистро росла і могутніла козацька сила. Польський Королівський Уряд хотів прибрати козаків в свої руки і зробити їх своїм воєнним знаряддям. Одначе, польський уряд не вмів обходитися з козаками і зразив собі їх жорстоким переслідуванням їх національних почувань і православної віри, що була для козаків найдорожчою святинею.

Одним з кращих гетьманів Запорозької Січі був Петро Конашевич Сагайдачний, православний шляхтич із Самбірщини в Галичині, вихованець Острозької школи. Був це не тільки козак-запека, але й досвідчений полководець та зручний дипломат. Він вславився смілими походами на татар і турків: на Трапезунт та Синопу (1614), на Царгород (1615), на Кафу (1616). Він був проводирем поміркованого напрямку в Україні, надав козащині державного характеру, zorganizував козацтво в дисципліновані полки і досяг значних культурно-національних прав. За виявлені Польщі услуги він одержав від короля Сигізмунда вільну руку в Україні.

Маючи за собою військову силу і запоруку з боку польського уряду, гетьман Петро Конашевич Сагайдачний почав сміло діяти в обороні рідної віри, так ганебно потоптаної актом Берестської унії (1596) і її сумними наслідками. Перш усього в ньому, як освіченому чоловікові, знайшло свого щирого заступника нове Київське Братство з його знаменитою академією.¹⁾

Союз Київського Братства з козаками приніс Сагайдачному значні користі. Відомий уніатський митрополит Рутський в 1619 р. робив польському королеві докір за те, що без його дозволу оснували «схизматики» нове братство, яке є найбільшою перешкодою для унії, і трудно думати про будь-які успіхи унії, як довго існуватиме те братство. Тому належить якнайскоріше знищити його. Все ж таки всі заходи уніатів зліквідувати культурно-освітнє огнище в Києві були безуспішні. Київське Братство заключило союзи з подібними організаціями у Львові, Могилеві, Луцьку, Вільні і стало відновляти зруйновану православну ієрархію.

¹⁾ С. Т. Голубев: Киевский митр. Петр Могила и его сподвижники, 1883.

Весною 1620 року, в половині великого посту, з Москви приїхав до Києва єрусалимський патріарх Феофан і остановився в братському монастирі при Печерській Лаврі. Поява Патріарха в Києві була великою подією і разом щастям для православної України. Високодостойний гість приїхав до Києва з уповноваженням від царгородського Патріарха зайнятися устаткуванням православної Церкви на Україні, немилосердно покривдженої і зруйнованої фанатиками унії. З приїзду патріарха Феофана раділо населення, але передовсім радів гетьман Петро Конашевич Сагайдачний.²⁾ Тому що часи були непевні, він взяв Патріарха під свою особисту опіку: «аки пчолы матицу свою, тако святого отца и пастыря словесныя овцы старажу от волков противных».

Така охорона Патріарха була тим більш доцільна, що польська влада слідила за ним невідлучно. Вона підозривала, що Патріарх їздив до Москви з поручення Турції, яка тоді знаходилась у ворожнечі з Польщею. Польська влада вважала Патріарха Феофана за агента Турції і Москви, розсіювала різні наклепи про нього. Говорилось навіть, що Патріарх мав від Турції припоручення підняти Москву і козаків проти Польщі.

Продовж півтора місяця Патріарх не виступав прилюдно і сидів тихо в ожиданні того, як відгукнуться на його приїзд до Києва король і влада. Петро Конашевич Сагайдачний зловив вигідний для себе момент. Будучи загроженим війною з Турцією і Москвою, король бажав задобрити православних козаків, як своїх підданих. Влада теж боялась виступити агресивно і мовчки придивлялась, що робитимуть гетьман і Патріарх.³⁾

При такому загальному піднесенні настроїв наспів храмовий празник Києво-Печерської Лаври — Успення Богоматері, і на цей день 1620 року маси богомольних людей в усій Русі прибули до Києва. Богомольці України окружили Патріарха тісним кільцем і умоляли його, щоб поставив їм православних єпископів.

Патріарх втаївся, бо не мав на це дозволу від короля. Але гетьман Петро Конашевич Сагайдачний заявив, що не опустить його і не дасть в обиду. Тоді Патріарх згодився хіротонісувати єпископів, одначе під умовою, що самі люди виберуть собі найдостойніших кандидатів. Хіротонія відбулась потаємно, 16-го жовтня 1620 року в Богоявленській церкві Києво-братського монастиря, нічю при закритих дверях і затемнених вікнах. Першим був рукоположений в єпископа на православну кафедру в Перемишлі аскет і ігумен Межигорського монастиря Ісаїя Копинський, непохитний борець за православну віру. Три дні пізніше, 19-го жовтня 1620 року, в тій самій братській Богоявленській церкві і таким самим чином, тихо, при співі одного лиш патріаршого півця одержав архієрейський чин ігумен Золотоверхого Свято-Михайлівського монастиря в Києві, Йов Борецький, родом з Борчі біля Перемишля, спудей і дідаскал Львівської братської Ставропігійської школи і опісля ректор Київської колегії. Він зайняв кафедру Київського і Галицького митрополита.

Смілий поступок гетьмана Петра Конашевича Сагайдачного не подобався королеві, шляхті і ксьондзам. Це ж означало, що гетьман нехтував королівські права. Тому на жалоби уніатських єпископів оголосив король новопоставлених єпископів «самозванцями» і велів їх удалити з кафедри. Але нелегка була це справа. Гетьман Сагайдачний кріпко

²⁾ Dr. Julian Pelesz: Die Geschichte der Union. Auftreten der Kosaken gegen die Union unter Sahapdacznij. Wien 1881.

³⁾ А. Савич: Нариси з історії культурних рухів на Україні. Київ 1929.

став в обороні православних владик, і король проти своєї волі мусів проковтнути гірку пілюлю. Показалось, що без помочі Сагайдачного король не зможе оборонити границь Польщі, проти якої з півдня в 1621 р ішов з 300 тисячами війська турецький султан. В 1621 р. під Цецорою турки на голову розбили польське «посполите рушення» і тільки дякуючи Сагайдачному, який зпровадив у бій 40 тисяч добірного війська, були зломані турецькі сили. Хоробрість козаків визволила Польщу від неминучої загибелі.

Дорого заплатила Україна за цю перемогу поляків над турками. Поранений у битві гетьман Петро Конашевич Сагайдачний помер в 1622 році, записавши все своє майно на церкви і школи в Києві і Львові.⁴⁾ Тяжким смутком покрилася Україна, бо в особі покійного гетьмана втратила свого доброго сина і щирого оборонця своєї батьківської віри.

В. Р. Ваврик

⁴⁾ К. Харлампович: Западно-русские православные школы XVI и начала XVII века, Казань, 1898.

ХРОНІКА

Відгомін річниці Львівського Собору на Кіровоградщині

Святкування нашого возз'єднання з Православною Церквою знайшло свій відгомін і за межами Галичини. Як сповіщає нас Всеч. о. Тимофій Сошніков, 9 березня ц. р. в св.-Троїцькій церкві парафії села Протопопівка, при ст. Користовка, Кіровоградської області, відбулася урочиста Служба Божа з нагоди першої річниці Львівського Собору. Вірні парафії, задалегідь попереджені про це свято, переповнили храм. По Службі Божій, настоятель парафії нагадав зібраним про велике діло возз'єднання нашого з Православною Церквою, що його завершила Ініціативна Група галицького духовенства на Львівському Соборі.

Святкування закінчилося урочистим молебнем з проголошенням молитви архіпастирям і пастирям, які потрудилися для діла возз'єднання, а також співом «вічна пам'ять» усім спочившим оборонцям Православ'я на Західних землях України.

Добрий приклад Всечеснішого о. Сошнікова Т. безперечно заслуговує на якнайбільше поширення. Нехай в спільній вірі й молитві росте і стверджується наше широсердне, братнє єднання з Православною Церквою і православним народом нашої Батьківщини!

Іменини Всечеснішого о. протопресвитера д-ра Костельника Г. Ф., декана православних парафій м. Львова, відзначило все міське духовенство, зібравшись для привітання о. Протопресвитера до його квартири напередодні свята, — 7 квітня. Зібране духовенство очолив прибувший Високопреосвященний Макарій, Архієпископ Львівський і Тернопільський, привітавши високодостойного іменника такими словами: «Високопреподобніший і Всесвітліший отче Протопресвитере! Не тільки обов'язок доброго людського звичаю та ввічливості приводить нас сьогодні до Вас. Приходимо до Вас сьогодні на поклик нашого серця, повного щирого почуття глибокої пошани і братньої любові до Вас — нашого дорогого іменника.

У великі історичні епохи, в переломні моменти, що підсумовують минуле й визначають майбутнє святої Церкви, Господь Своєю волею Сам обирає і ставить людей, що вміють глибоко зрозуміти й належно оцінити минуле, яким поглядом побачити шлях до світлого майбутнього, пророчим, натхненним словом закликати і подвигом свого життя вести за собою людей шляхами Божої волі і правди. Це — мужі Провидіння, обранці волі Божої, що віддають цілого себе, все своє життя служінню цій високій і святій меті.

Такого обранця волі Божої маємо в Вашій особі, Всечесніший і дорогий отче Протопресвитере! Ще з молодих літ Ви пізнали вічну, вселенську, Божу правду святого Православ'я і служінню великому ділу єдності побожного народу наших земель з Православною Церквою. Ви присвятили все своє свідоме життя. На підставі всебічного критичного дослідження трагічної історії нашого народу в чужинецькій духовній неволі, Ви свідомо й непохитно обрали єдиний правдивий шлях повернення побожного народу нашого до Православної Церкви — споконвічної святині українського народу. Цим шляхом до світлого духовного життя в Православній Церкві, за Вашим проводом, пішло всечесне духовенство, пішов і віруючий народ.

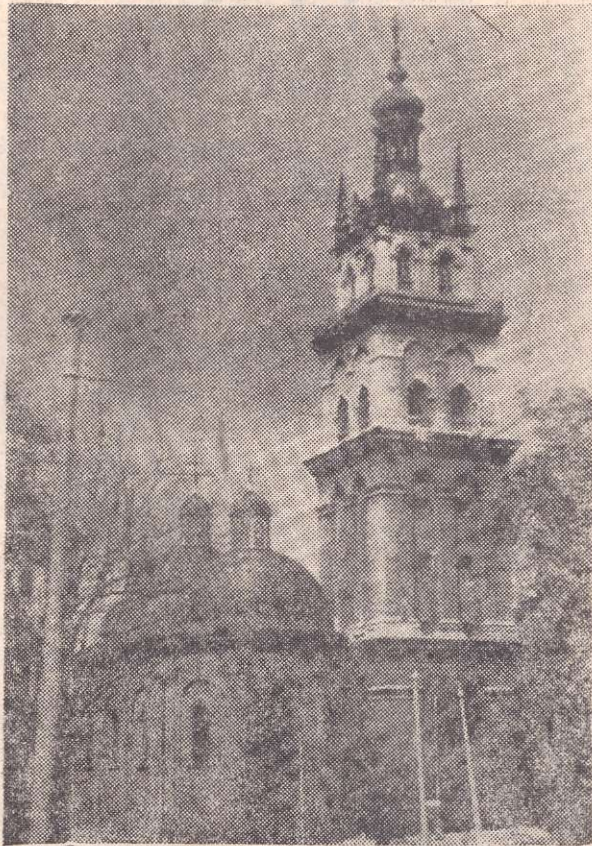

Преображенська церква у Львові

Ми добре знаємо і великі труднощі, навіть небезпеки, ту саможертву, з якими сполучається діло Вашого життя. Ми високо цінімо, свято шануємо Ваш подвиг, радіємо з Вами за ті великі, світлі досягнення, якими Господь благословив святе діло Вашого життя. Від Вас учимося щирій відданості Божому ділу.

Господь дав Вам ім'я великого слуги Свого — архангела Гавріїла, небесного благовісника спасіння роду людського. Поклавши на Вас велике благовістя духовного відродження нашого народу, Господь щедро обдарував Вас великими талантами. Ви їх умножили в служінні Божій правді серед нашого народу.

Я, особисто, завжди дякую Господу Богу за те, що Він дав мені велику радість пізнати Вас і вкупі з Вами працювати в Православній Церкві серед побожного народу Галичини. Благаю Всевишнього, нехай Він благословить Вас всещедрим благословенням Своїм, нехай завжди охороняє Вас милостями своїми, укріплює Ваші сили і дасть Вам щастя побачити завершення і ствердження діла возз'єднання нашого з Православною Церквою, зберігаючи Вас у спокої та доброму здоров'ї на блага і многая, многая літа».

Успенська церква у Львові

Присутнє духовенство приєдналося до ширих архіпастирських побажань високодостойному іменникові однодушним співом «многая літа».

О. Протопресвітер, глибоко зворушений теплим привітанням Владика і деканальсго духовенства, відповідав такими словами:

«Високопреосвященний і Дорогий Владико, всечесні Отці! Велика для мене честь, що в день мого Ангела і сам наш Високопреосвященний Архієрей і всі Ви, Отці, із Львова приходите до мене з побажаннями, як це в нас, християн, заведено. Владика так вихвалили мене, що мені аж тяжко відповідати. Я в житті ніколи не йшов за почестями й признаннями, про що свідчить історія мого життя. В 1934 р. львівські священники хотіли справляти 30-літній ювілей моєї письменницької діяльності, одначе, я випросився, кажучи, що не хочу живим опинитися в музеї. Очевидно, признання для кожного приємне, бо ніхто не хоче «всує» трудитися. Але на лаврах спочити можна аж тоді, коли людина вмере і вже не бере участі в недостатках земного життя, яке ненастанно пливе, і щораз виникають нові потреби й труднощі. Я завжди мав і маю свідомість євангельського «раба неключимого», бо я завжди бачив, що те, що я зробив, марне й недостаточне в порівнянні з тим, що потрібне. Ціле моє життя було шуканням правди. Цей шлях довів мене до української свідомості й на українську землю, бо ж я народжений і вихований у чужому світі, та до свідомості правди св. Православія. В теорії, коли йшлося

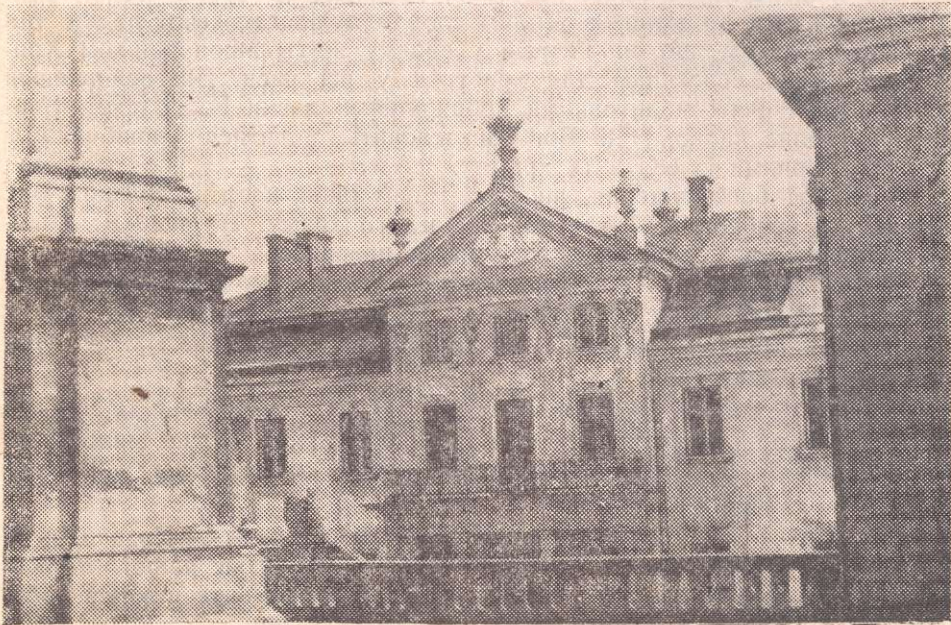
тільки про мою власну душу, легше було мені дійти до того, ніж у повній, дуже скomплікованій конкретності, коли треба було й інших потягнути за собою та відповідати й за них перед історією. Вже з кінця першої світової війни мені стало ясно, що тільки на Сході наш рятуюнок — на Сході, до якого належимо і як народ, і як Церква. Але як це станеться, цього ми не могли передбачати. Тут на цій землі, що є пограниччям європейського Сходу й Заходу, від віків переплутувались всілякі впливи, і приводили народ до дезорієнтації. Аж славно перемога великого Радянського Союзу в другій світовій війні реально зивела нас із історичної матні, від якої деякі, на жаль, ще й дотепер не можуть визволитися в душі. Багато, багато й уміло треба нам працювати, щоб не змарнувати великого і приязного для нас звороту, який в історії приходить тільки раз на тисячу років.

Повернення нашої бувшої греко-католицької Церкви до Руської Православної Церкви, на мою думку, є найзамітнішою подією в житті віруючих великого Радянського Союзу після закінчення другої світової війни. Тисячолітня історія, від церковного розколу між Заходом і Сходом, цим сказала своє останнє, вирішнє слово. Нінащо пішли тисячолітні і державні, і церковні змагання Заходу, щоб поневолити Схід. Врешті Схід прийшов до могутності!

Знаменно, що на чолу цього нашого нового церковного руху Боже Провидіння покликала людей з найбільш висунених західних позицій. Ваше Високопреосвященство з Холмщини, а мене з Бачки (в Югославії). Значить, збирає Бог в одно всі відламки українського народу! Коли покажемо себе гідними, то Бог, певно, поблагословить наше діло.

Дякую Вашому Високопреосвященству і Вам, всечесні Отці-браття, за Ваші побажання для мене, і від себе бажаю Вам многих літ у повній Божій благодаті».

Після багатолітствія о. протопресвітер-іменинник прийняв гостей скромною перекускою.

Архієпископська палата у Львові

Святкування храмового празника в кафедральному соборі св. Юра в м. Львові урочисто справлялося в день пам'яті св. великомученика Георгія — 6 травня (23 квітня) ц. р.

У навечеріє свята в соборі була відправлена урочиста всеночна з літією та акафістом святому великомученику Георгію. Високопреосвященному Владиці Макарію сослужили, крім духовенства кафедрального собору, священники А. Чорнобай, Й. Критський і С. Прокіп.

У самий день храмового празника кафедри віруючий люд ще зранку заповнив не тільки храм, але й подвір'я св. Юра. Якщо напередодні в соборі молилися переважно львов'яни, то в самий день празника св. Юр не міг вмістити наших побожних селян з львівських околиць.

Урочисту Службу Божу в день свята відправляв Високопреосвященний Макарій, Архієпископ Львівський і Тернопільський. Крім соборного духовенства, йому сослужили: декан православних парафій м. Львова, протопресвітер д-р Костельник Г. Ф., протоіереї Дрелих В. М., Юрик Є. М., священники Крутяк М., Чорнобай А., Козицький П., Критський Й., Прокіп С. та ін. Певна частина міського духовенства сповідала вірних.

Під час малого входу, згідно з указом Святішого Патріарха Алексія, Владика Макарій в урочистій обстанові поклав палицю на протоіерея Дрелиха, нагородив саном протоіерея священників Чорнобая, Крутяка, Козицького, Критського і дав скуфію священнику Прокопу, відзначивши цими нагородами їх щиру, віддану працю в Православній Церкві.

Після евангелія пропсвідував о. протопресвітер д-р Костельник. Простим, загально зрозумілим словом він з'ясував величність святого прикладу великомученика Георгія для сучасності, бо в усі часи все святе, чисте, високе й вічне здобувається, як це досвід Слово Боже і досвід життя, тільки подвигом і терпінням.

Після великого входу Високопреосвященний Архієпископ Макарій висвятив диякона Тимчишина Я. в сан священника.

На кінці Служби Божої Владика Макарій, за своїм сталим звичаєм, звернувся до вірних з теплим словом архіпастирської науки. Він показав слухачам, що св. Георгій у своєму житті йшов шляхом Христовим, єдино спасенним для християн у всі часи. Благословляючи присутніх на святі молитовними побажаннями ласки Господньої, Владика висловив надію, коли Бог благословить, молитися з прибувшими на свято вірними із сел в їх храмах.

Урочисті богослуження, високий молитовний настрій великих мас вірних, що прибули на свято кафедрального храму Архієпархії, лишили найкращі враження у всіх учасників празника.

Свято Перемоги — 9 травня — було відзначено в кафедральному соборі св. Юра урочистим молебнем. Молебен відправляв Високопреосвященний Макарій, Архієпископ Львівський і Тернопільський, з усім соборним духовенством.

Перед молебном Владика Макарій закликав усіх зібраних вірних щирою молитвою прославити Господа Бога за Його великі милості до нашого народу і дорогої Батьківщини нашої, за перемогу у Великій Вітчизняній Війні.

Молебен був закінчений проголошенням многоліття Православній Церкві, Державі, властям і всьому народові Вітчизни нашої. Молитвою про вічну пам'ять були згадані всі, що життя своє поклали, обороняючи від ворожої навали волю і щастя Вітчизни.

СПИСОК

духовенства Львівсько-Тернопільської
Єпархії, що возз'єдналося з Православною
Церквою

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Деканат

Парафія

1. БІБРКА

1. Бартків Євстафій Іванович	Романів
2. Боднар Антоній Теодорович	Городиславичі
3. Габрусевич Северин Антонович	Вільховець
4. Гураль Іван Тимофієвич	Водники
5. Добрянський Михаїл Константинович	Суходіл
6. Дяків Йосиф Іванович	Бібрка
7. Заячківський Володимир Николаевич	Підгородище
8. Качоровський Михаїл Павлович	Миколаїв
9. Король Іван Юліанович	Глібовичі Великі
10. Кулик Дмитро Максимович	Під'ярків
11. Пришляк Ярослав Михайлович	Підмонастир
12. Савчук Павло Семенович	Стрільки
13. Соколовський Богдан Александрович	Лани
14. Содомора Николай Григорович	Селиська
15. Школьник Ярослав Григорович	Гринів
16. Шпитковський Станислав Володиславович	Старе Село

2. БРОДИ

17. Гаврилук Степан Павлович	Берлин
18. Качала Григорій Андрійович	Білявці
19. Лабінський Євгеній Степанович	Броди
20. Лесюк Василь Петрович	Ражнів
21. Мисевич Роман Васильович	Корсів
22. Тимчишин Ярослав Лукіанович	Старі Броди
23. Штурмай Петро Васильович	Станиславчик

3. БРЮХОВИЧІ

24. Бахівський Дмитро Семенович	Ляшки Муровані
25. Бемко Теофіль Лаврентович	Бірки

26.	Бучко Василь Теодорович	Стронятин
27.	Воронюк Василь Васильович	Зарудці
28.	Вендзилович Даміан Юліанович	Грибовичі
29.	Дмитраш Іван Теодорович	Зимна Веда
30.	Журило Іван Феодорович	Скнилів
31.	Коржинський Василь Іванович	Рокітно
32.	Королевич Йосип Васильович	Зашків
33.	Лукашевич Денис Модестович	Сороки Львівські

4. БУСЬК

34.	Калиневич Сильвестр Филімонович	Гумніська
35.	Ковальський Богдан Теодорович	Купче
36.	Ковальчук Михайло Григорович	Соколя
37.	Коляса Василь Степанович	Побужани
38.	Курчаба Іван Теодорович	Буськ
39.	Мриглодович Микола Іванович	Грабова
40.	Піджарко Адріан Захарович	Ракобути

5. ВИННИКИ

41.	Гребеняк Євгеній Петрович	Дмитровичі
42.	Дзьоба Іван Андрійович	Лисиничі
43.	Евин Антоній Николаевич	Кротшин
44.	Кабарівський Йосафат Михайлович	Підбірці
45.	Кметь Василь Лукіанович	Чижиків
46.	Кохалевич Мирон Степанович	Підберізці
47.	Міхур Данило Іларіонович	Гаї
48.	Слободян Іван Ілліч	Товщів

6. ГЛИНЯНИ

49.	Горбачевський Богдан Софронович	Лагодів
50.	Гукевич Олексій Константинович	Вижняни
51.	Жубрид Михайло Іванович	Ляшки Королівські
52.	Каспрук Іван Семенович	Станімир
53.	Корпало Богдан Миколаевич	Полюхів Великий
54.	Костельний Іван Петрович	Куровичі
55.	Лютій Дмитро Йосифович	Підгайчики
56.	Мартинович Йосип Васильович	Розворяни
57.	Мельничук Антоній Іванович	Застав'є
58.	Свистун Петро Діонісієвич	Перегноїв
59.	Тимяк Володимир Григорович	Глиняни
60.	Шухевич Андрій Андрійович	Задвір'є
61.	Ярема Маріан Григорович	Печенія

7. ГОРОДОК

62.	Галій Василь Олексійович	Городок
63.	Данилюк Никола Львович	Любінь Великий
64.	Дудка Іван Данилович	Городятчи
65.	Загаєвич Василь Дмитрович	Волчухи
66.	Коленський Йосип Володимирович	Городок
67.	Крук Іван Ілліч	Керниця
68.	Малецький Онуфрій Іванович	Угерці Незабитовські

69.	Роздольський Єпіфаній Анатолієвич	Городок
70.	Сень Василь Теодорович	Завидовичі
71.	Ступак Дмитро Васильович	Тучапи
72.	Яцкевич Мирон Михайлович	Мавковичі

8. ЖОВКВА

73.	Винницький Йосиф	Глинсько
74.	Гайда Степан	Скварява Нова
75.	Демко Станислав Антонович	Мацошин
76.	Долошицький Мирон	Кунин
77.	Задорожний Александр Іванович	Мокротин
78.	Лаврецький Василь	Крехів
79.	Пулик Александр Пилипович	Добрусин
80.	Склепкович Василь Іванович	Замочок

9. ЗАБОЛОТЦІ

81.	Березинський Йоан	Переволочна
82.	Гарвасюк Никола Васильович	Чехи
83.	Палій Іван Васильович	Голосковичі
84.	Цісик Зиновій Константинович	Ясенів

10. ЗОЛОЧІВ

85.	Мандзюк Іван Дмитрович	Струтин
86.	Фітьо Степан Андрійович	Плугів
87.	Фенчинський Іларіон Мартинович	Червоне (Ляцьке Велике)

11. ІВАН ФРАНКО

88.	Антонишин Михайло Николаєвич	Мальчичі
89.	Воробець Степан Іванович	Іван Франко
90.	Воскрес Іван Григорович	Домажир
91.	Карвацький Петро Васильович	Добростани
92.	Мирович Григорій Пилипович	Ясниська
93.	Осика Володимир Прокопович	Дубровиця
94.	Охримович Роман Юліанович	Вороців
95.	Петрина Федір Теодорович	Суховоля
96.	Пясецький Іван Николаєвич	Великополе
97.	Семотюк Василь Петрович	Страдч
98.	Цісик Степан Павлович	Повітно
99.	Шуст Ярослав Іванович	Каменобрид

12. КАМ'ЯНКА БУСЬКА

100.	Бубела Михайл Георгійович	Кам'янка Буська
101.	Ванджала Теофіль Андрійович	Руда Сілецька
102.	Гарабач Степан Николаєвич	Батятичі
103.	Давосир Григорій Васильович	Лани Українські
104.	Домкович Василь Іванович	Полонична
105.	Попіль Володимир Мартинович	Добротвір
106.	Посікира Михайло Ількович	Батятичі
107.	Яцків Зиновій Теодорович	Незнанів

13. КРАКОВЕЦЬ

108.	Боровець Володимир Іванович	Серни
109.	Гриник Теодосій Яковлевич	Чернилява
110.	Ковальчик Василь Григорович	Нагачів
111.	Кондро Степан Михайлович	Любені
112.	Мандзеватий Григорій Васильович	Дрогомишль
113.	Скавинський Петро Михайлович	Липовець
114.	Філяс Іван Степанович	Бунів

14. КРАСНЕ

115.	Белкот Вільгельм Йосифович	Утішків
116.	Білинський Петро Михайлович	Куткір
117.	Ваньо Володимир Тимотеевич	Сторонибаби
118.	Захарків Онуфрій Григорович	Гологори
119.	Кодельський Йосип Михайлович	Красне
120.	Медицький Йосип Григорович	Пітричі
121.	Новаківський Зиновій Йосипович	Сквар'ява
122.	Свистун Володимир Денисович	Скнилів
123.	Чорний Віктор Петрович	Вільшаниця
124.	Д-р Яценків Роман Михайлович	Острівець Пільний

15. КУЛИКІВ

125.	Антоневич Маріан Яковлевич	Честині
126.	Білевич Теодор Михайлович	Гребінці
127.	Величкович Микола Миколаєвич	Дорошів Великий
128.	Геврич Антоній Вікторович	Сулімів
129.	Гентіш Микола Андрійович	Звертів
130.	Круцько Семен Васильович	Колодно
131.	Мілянич Микола Михайлович	Мервичі
132.	Мікула Василь Іванович	Нагірці
133.	Пастернак Іван Іванович	Зіболки
134.	Підгорецький Петро Дмитрович	Нове Село
135.	Садовський Іван Теодорович	Куликів
136.	Тимчишин Євгеній Григорович	Печихвости
137.	Шерстило Ілля Петрович	Смереків
138.	Шпот Михайло Степанович	Жовтанці
139.	Щепанський Степан Остапович	Аргасів

16. ЛОПАТИН

140.	Баран Петро Семенович	Оглядів
141.	Кедринський Лев Максимович	Миколаїв
142.	Кравецький Михаїл Іванович	Нивиця
143.	Селецький Юстин Наркисович	Увин
144.	Салогуб Роман Лукіанович	Опліцко
145.	Хавалка Іван Петрович	Хмільно

17. м. ЛЬВІВ

146.	Білевич Александр Олексійович	Знесінне Нове
147.	Даревич Андрій Михайлович (диякон)	Катедра св. Юра
148.	Дрелих Василь Михайлович	Церква св. П'ятниць

149.	Кишакевич Йосип	емерит
150.	Клюс Іван Николаєвич	Церква св. Петра і Павла
151.	Ковальчук Андрій Маркович (диякон)	Катедра св. Юра
152.	Козицький Петро Осипович	Церква св. Преображення
153.	Д-р Костельник Гаврііл Теодорович	Церква св. Преображення
154.	Крижанівський Александр Петрович	Катедра св. Юра
155.	Крутяк Мирон Дмитрович	Церква Успення Б. М.
156.	Мостюк Яків Григорович	Церква Успення Б. М.
157.	Павлосюк Никита Осипович	Церква св. Онуфрія
158.	Погорецький Омелян Осипович	емерит
159.	Рокіцький Микола Максимович	Церква св. Николая
160.	Сваричевський Володимир Іванович	Знесінне Старе
161.	Семчишин Дмитро Николаєвич	Катедра св. Юра
162.	Старицький Лука Константинович (диякон)	Знесінне Старе
163.	Телішевський Дмитро Николаїлович	Катедра св. Юра
164.	Швидкий Павло Іванович	Катедра св. Юра
165.	Юрик Євгеній Николаєвич	Богданівка—Левандівка
166.	Яросевич Никола Ігнатович	емерит

18. МАГЕРІВ

167.	Дацишин Василь Григорович	Камінка Лісова
168.	Кульчицький Михаїл Васильович	Магерів
169.	Лисяк Орест Мирославович	Камінка Липник
170.	Мирович Василь Михайлович	Руда Монастирська
171.	Салогуб Теодор Іванович	Камінка Нова
172.	Салук Пантелеймон Григорович	Лавриків

19. МИЛЯТИН НОВИЙ

173.	Білас Теодосій Михайлович	Горпин
174.	Ковальський Володимир Федорович	Желехів Великий
175.	Лончина Матвій Степанович	Кізілів
176.	Підгорецький Антоній Максимович	Неслухів
177.	Романишин Михайло Філіпович	Милятин Старий
178.	Рудкевич Юліан Іванович	Кудирявці
179.	Содомора Александр Григорович	Вирів
180.	Стеблецький Володимир Рафаїлович	Лісок
181.	Фуртак Павло Петрович	Рипнів
182.	Хома Ярослав Максимович	Банюнин

20. МОСТИ ВЕЛИКІ

183.	Весоловський Петро Васильович	Туринка
184.	Волошин Василь Дмитрович	Деревня
185.	Гриневецький Денис Омелянович	Любеля
186.	Крися Йосип Васильович	Двірці
187.	Липинський Мирослав Омелянович	Мости Великі
188.	Олійник Михайло Якович	Сілець Белзький

21. НЕМИРІВ

189.	Горницький Юліан Євгенович	Яжів Старий
190.	Горчицький Роман Йосипович	Смолин

191.	Горчицький Йосип Павлович	Вересяни
192.	Гумовський Николай Михайлович	Завадів

22. ОЛЕСЬКО

193.	Безручко Володимир Петрович	Кути
194.	Біляк Іван Якович	Цішки
195.	Давидович Євгеній Ісидорович	Ожидів
196.	Дацько Михайло Григорович	Підлиссе
197.	Костюк Лев Львович	Ушня
198.	Лецишин Василь Григорович	Закомар'є
199.	Повх Іван Михайлович	Юськовичі
200.	Сахно Емануїл Теодорович	Бужок
201.	Сенишин Юліан Николаєвич	Білий Камінь
202.	Шуневич Роман Андрійович	Соколівка

23. ПЕРЕМИШЛЯНИ

203.	Бобиляк Ілля Іванович	Білка
204.	Волошак Антоній Романович	Свірж
205.	Гнатів Іван Семенович	Глібовичі Свірзькі
206.	Грош Василь Данилович	Боршів
207.	Кінаш Іван Петрович	Ушковичі
208.	Лабай Михайло Андрійович	Ладанці
209.	Ляхович Гавріїл Іванович	Утіховичі
210.	Мазяк Юліан Андрійович	Брюховичі
211.	Манишевський Михайло Михайлович	Плєтеничі
212.	Михайлишин Володимир Григорович	Виписки
213.	Михайлищук Дмитро Степанович	Вовків
214.	Стефанович Микола Іванович	Добряничі
215.	Янчинський Григорій Николаїлович	Кореличі

24. ПІДКАМІНЬ

216.	Наумів Іван Мойсеевич	Черниця
217.	Федорук Антоній Ілліч	Накваша

25. ПОМОРЯНИ

218.	Журовський Василій Михайлович	Дусанів
219.	Капшій Микола Васильович	Богутин
220.	Левицький Сидоній Юліанович	Дунаїв
221.	Новосад Степан Олексійович	Снович
222.	Патерига Максим Пантелеймонович	Чемеринці
223.	Пінковський Іван Павлович	Біле
224.	Рицар Ярослав Николаєвич	Бібшани
225.	Фанга Михайло Іванович	Коропець
226.	Цєбровський Іван Николаїлович	Ремезівці
227.	Шафранський Омелян Михайлович	Вишнівчик

26. ПУСТОМИТИ

228.	Бартко Василь Іванович	Наварія
229.	Божейко Іван Іванович	Оброшин

230.	Возняк Євгеній Григорович	Пустомити
231.	Волинець Михайло Микитович	Вовків
232.	Дороцький Йосип Іванович	Милошовичі
233.	Кліш Іван Николаїлович	Солонка
234.	Кузьмак Маріан Михайлович	Жиравка
235.	Д-р Левицький Ярослав Іполитович	Містки
236.	Миронюк Іван Михайлович	Поршна
237.	Ратич Іван Пилипович	Ставчани

27. РАВА РУСЬКА

238.	Городецький Іван Васильович	Домашів
239.	Дороцький Михайло Іванович	Потилічі
240.	Кошель Йосип Петрович	Хлівчани
241.	Кошель Петро Йосипович	Вілька Мазовецька
242.	Метеля Степан Северинович	Тяглів
243.	Сиротинський Орест Іванович	Карів

28. РАДЕХІВ

244.	Ванчицький Юрій Володимирович	Дмитрів
245.	Давидович Василь Михайлович	Павлів
246.	Демцьо Михайло Іванович	Радванці
247.	Карпак Іларіон Андрійович	Радехів
248.	Коритко Мирон Александрович	Холоїв
249.	Крижанівський Лев Миронович	Ператин
250.	Кулинич Григорій Іванович	Рожджалів
251.	Матвіяс Іван Филімонович	Яструбичі
252.	Мельник Михайло Ілліч	Сушно
253.	Набережний Іван Григорович	Криве
254.	Д-р Процюк Юрій Васильович	Стоянів
255.	Федоренко Степан Михайлович	Бабичі
256.	Цюлковський Петро Іванович	Нестаничі
257.	Шостак Климентій Теодорович	Витків Новий
258.	Юревич Євгеній Софронович	Немилів

29. СОКАЛЬ

259.	Воробій Михайло Ігнатович	Сокаль
260.	Гродзиський Володимир Михайлович	Стенятин
261.	Кошель Степан Йосипович	Спасів
262.	Лопушинський Теодор Дмитрович	Скоморохи
263.	Стахурський Степан Павлович	Волиця Комарева
264.	Фігар Яків Іванович	Лучичі

30. ЩИРЕЦЬ

265.	Булик Микита Іванович	Добряни
266.	Ванькович Михайло Андрійович	Вербіж
267.	Кедринський Василь Андрійович	Дмитр'є
268.	Мандзик Степан Іванович	Гуменець
269.	Панчак Антон Дмитрович	Красів
270.	Пітула Данило Васильович	Щирець

271.	Сенів Михайло Васильович	Бродки
272.	Хоркавий Александр Александрович	Горбачі
273.	Чобич Йоан Дмитрович (дякон)	Бродки
274.	Яросевич Йосип Петрович	Сороки Ширецькі

31. ЯВОРІВ

275.	Жеплинський Михайло Григорович	Наконечне
276.	Козак Анатолій Іванович	Яжів Новий
277.	Комарницький Яків Іванович	Порутно
278.	Кочиркевич Андрій Андрійович	Брухналь
279.	Купина Іван Павлович	Яворів
280.	Ломницький Євгеній Нілович	Вільшаниця
281.	Малик Козьма Федорович	Мужиловичі
282.	Масюк Теодор Николаїлович	Прилбичі
283.	Михальчук Дмитро Лукіанович	Рогізно
284.	Накочний Степан Онуфрієвич	Віжомля
285.	Пристай Юліан Ілліч	Мишовичі
286.	Тарасович Іван Володимирович	Ляшки Яворівські

32. ЯРИЧІВ НОВИЙ

287.	Будзан Йосип Семенович	Германів
288.	Баврик Омелян Михайлович	Чернушовичі
289.	Голінка Олексій Максимович	Цеперів
290.	Демчук Матвій Матвійович	Кукизів
291.	Землинський Микола Гордієвич	Підліски Великі
292.	Корнова Степан Павлович	Яричів
293.	Д-р Лишак Михайло Іванович	Пикуловичі
294.	Матвій Іван Михайлович	Запитів
295.	Нагурський Іван Григорович	Ременів
296.	Ощипко Василь Федорович	Борщовичі
297.	Первенець Ілля Андрійович	Миклашів
298.	Підсаднюк Володимир Іванович	Іруси

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ

1. БЕРЕЖАНИ

299.	Дубицький Василь Якович емерит	Бережани
300.	Заверуха Іван Теодорович	Рибники
301.	Калужняцький Орест Володиславович	Тростянець
302.	Кваснюк Александр Данилович	Рогачин
303.	Квіт Василь Іванович	Поточани
304.	Літинський Ярослав Петрович	Бережани
305.	Масяк Степан Петрович	Потутори
306.	Недільський Іван Степанович	Лагшин
307.	Онишко Дмитро Андрійович	Куряни
308.	Романишин Богдан Прокопович	Саранчуки
309.	Смулка Роман Володимирович	Шибалин
310.	Фіцалович Юліан Ромуальдович	Куропатники
311.	Чикало Осип Іванович	Лісники
312.	Шанайда Володимир Петрович	Нараїв
313.	Шараневич Михайло Григорович	Поручин
314.	Шеремета Михайло Петрович	Вербів

2. БІЛОБОЖНИЦЯ

315.	Бубняк Михайло	Полівці
316.	Гайдукевич Іван Володимирович	Скородинці
317.	Гаук Степан Васильович	Білий Потік
318.	Грималюк Михайло Дмитрович	Звиняч
319.	Дрібнюк Осип	Ягольниця Стара
320.	Ніцович Степан Васильович	Пайшівка
321.	Паланиця Дмитро	Біла
322.	Плецан Мирослав Йосипович	Ромашівка
323.	Романовський Михайло Зиновієвич	Бичківці

3. БОРЩІВ

324.	Білинський Василь Іванович	Кривче Горішне
325.	Гоба Степан Николайович	Шершенівці
326.	Дрималик Роман Онуфрієвич	Мушкатівка
327.	Дроздовський Михайло Васильович	Голубічок
328.	Ковпак Михайло Васильович	Більче Доброкут
329.	Турчин Степан Павлович	Худіївці
330.	Харук Володимир Іванович	Стрилківці

4. БУДЗАНІВ

331.	Балько Володимир Осипович	Романівка
332.	Братик Ілля Петрович	Вербівець
333.	Горинь Мирослав Васильович	Кобиловолоки
334.	Келиман Михайло Дмитрович	Мшанець
335.	Микорин Володимир Іванович	Будзанів
336.	Рокіцький Михайло Іванович	Ласківці
337.	Рудяк Василь Андрійович	Янів
338.	Яворський Іван Петрович	Могильниця

5. БУЧАЧ

239.	Богатюк Ярослав Іванович	Бучач
340.	Король Степан Йосипович	Озеряни Барिश

6. ВЕЛИКІ БОРКИ

341.	Бачинський Юліан Львович	Байківці
342.	Королук Володимир Якович	Скоморохи
343.	Крупський Степан Петрович	Ходачків Малий
344.	Малицький Александр Лукич	Гніздечко
345.	Мельник Роман Петрович	Грабовець
346.	Райтаровський Петро Ісидорович	Баворів
347.	Рудік Володимир Антонович	Дичків

7. ВЕЛИКИЙ ГОЛУБІЧОК

348.	Бутринський Микола Карлович	Біла
349.	Волошин Никола Олексійович	Висипівці
350.	Івахів Петро Максимович	Заруде
351.	Ліщинський Теодор	Мшанець

352.	Салій Микола Александрович	Іваців Горішній
353.	Слободян Прокіп Николайович	Ігровиця
354.	Стадник Василь Петрович	Пронятин

8. ГРИМАЛІВ

355.	Гайдукевич Йосип Іванович	Лежанівка
356.	Дерлиця Йосип Йосипович	Грималів
357.	Дмитрик Михайло Андрійович	Бірки Малі
358.	Зарицький Роман Амвросієвич	Вікно
359.	Котик Степан Тимофійович	Красне
360.	Кутний Теодор Іванович	Глібів
361.	Пачовський Іван Николайович	Калагарівка
362.	Пиндус Теодор Іванович	Зелена
363.	Д-р Рокіцький Ярослав Євгенович	Товсте

9. ГУСЯТИН

364.	Баницький Никола Йосипович	Суходіл
365.	Кисілевський Нестор Ісидорович	Кругулець
366.	Рак-Раченко Теодор	Гусятин

10. ЗАЛЩИКИ

367.	Барнич Володимир Васильович	Бедриківці
368.	Ганкевич Володимир Ісидорович	Звиняч
369.	Дубляниця Володимир Іванович	Винятинці
370.	Маковей Роман Ілліч	Мишків
371.	Микула Михайло Петрович	Касперівці
372.	Мирович Ярослав Діонисович	Кулаківці
373.	Руденський Володимир Александрович	Жежава
374.	Саврій Петро Михайлович	Торське
375.	Сінятівич Іван Володимирович	Дуплицька
376.	Чиж Василь Іванович	Заліщики

11. ЗАЛОЗЦІ

377.	Боднар Іван Михайлович	Мільно
378.	Була Теодор Петрович	Перепельники
379.	Грицай Василь Григорович	Залозці
380.	Грицай Семен Николайович	Вертелка
381.	Дідич Никола Александрович	Беремівці
382.	Дорош Андрій Маркович	Бзовиця
383.	Мельник Василь Григорович	Гарбузів
384.	Познахівський Володимир Степанович	Білоголови
385.	Симко Михайло Іванович	Чистопаді
386.	Ціцкевич Александр Іванович	Панасівка
387.	Чировський Микола Іванович	Загір'є

12. ЗБАРАЖ

388.	Задорожний Микола Іванович	Збараж
389.	Кіжик Петро Павлович	Луб'янки Вишні
389.	Оршак Андрій Онуфрійович	Доброводи

390.	Процишин Василь Томович	Черняхівці
391.	Склепкович Володимир Теофілович	Красносільці
392.	Телег Ярослав Михайлович	Збараж Старий
393.	Чорний Тарас Іванович	Синява
394.	Шуляка Северин Петрович	Охримівці
395.	Яструбецький Григорій Васильович	Луб'янки Нижні

13. ЗБОРІВ

396.	Баран Василь Олексійович	Розгадів
397.	Буряк Микола Петрович	Кальне
398.	Войновський Маріан Іполитович	Урлів
399.	Гладиш Іван Андрійович	Зборів
400.	Додик Василь Олексійович	Озірна
401.	Лошний Андрій Олексійович	Грабовець
402.	Мізь Євгеній Юрієвич	Годів
403.	Стойко Богдан Петрович	Кудобинці
404.	Тіменик Іван Олексійович	Озерянка

14. ЗОЛОТИЙ ПОТІК

405.	Кончило Віктор Григорович	Порхова
406.	Мороко Іван Юрієвич	Язлівчик
407.	Федів Володимир Теодосієвич	Золотий Потік

15. ЗОЛОТНИКИ

408.	Гладяк Мирослав Іванович	Соснів
409.	Тиховський Лев Іванович	Іщків

16. КІЗЛІВ

410.	Гірка Володимир Данилович	Довжанка
411.	Кондро Олексій Михайлович	Драганівка
412.	Мокрий Андрій Николаїович	Забойки
413.	Оленяк Йосип Семенович	Ходачків Великий
414.	Чорний Теодор Михайлович	Козлів

17. КОЗОВА

415.	Вербовецький Василь Петрович	Дібще
416.	Гасько Людвик Григорович	Бишки
417.	Гроховський Йосип Іванович	Козова
418.	Мінко Іван Іванович	Криве
419.	Наворенський Василь Григорович	Плауча Велика
420.	Сальвицький Лев Андрійович	Вівсе
421.	Сембратович Любомир Львович	Слобода Золота
422.	Сеньківський Дмитро Іванович	Ценів
423.	Тимчишин Ярослав Григорович	Будилів

18. КОПИЧИНЦІ

424.	Білінський Володимир Йосипович	Яблунів
425.	Єднак Михайло Іванович	Хоростків

426.	Клим Михайло Стефанович	Коцюбинці
427.	Куманяк Павло Антонович	Кутець
428.	Литвинюк Андрій Якимович	Оришківці
429.	Проскурницький Іван Юліанович	Клювинці
430.	Рогожевський Маріан Александрович	Сухостав
431.	Чорняк Михайло Якович	Копичинці

19. КОРОПЕЦЬ

432.	Галабурда Михаїл Андрійович	Велеснів
433.	Гнатів Володимир Іванович	Красіїв
434.	Дуда Микола Пантелеймонович	Задарів
435.	Припхан Дмитро Кондратович	Лука

20. МЕЛЬНИЦЯ ПОДІЛЬСЬКА

436.	Барицький Антоній Андрійович	Худиківні
437.	Бибик Володимир Семенович	Вовківці
438.	Бордуляк Віктор Тимофієвич	Горошова
439.	Ванджура Степан Степанович	Іване Пусте
440.	Волошин Іван Николаїович	Єрмаківка
441.	Дрогомирецький Богдан Корнилович	Звинячка
442.	Іскович Степан Дмитрович	Вільхівець
443.	Капустинський Григорій Александрович	Мельниця Подільська
444.	Кордовський Антон Андрійович	Білівці
445.	Слотиляк Василь Іванович	Заліссе
446.	Тичинський Роман Михайлович	Пилипче
447.	Чайковський Омелян Володимирович	Усте. Єпископське

21. МИКУЛИНЦІ

448.	Герета Петро Теодорович	Березовиця Велика
449.	Заяць Ігнатій Йосипович	Микулинці
450.	Козяр Микола Михайлович	Буцнів
451.	Медицький Клим Гаврилович	Настасів
452.	Мельник Ярослав Іванович	Петриків

22. МОНАСТИРСЬКА

453.	Бородайко Василь Іванович	Маркова
454.	Висоцький Константин Андрійович	Товстобаби
455.	Галай Іван Михайлович	Гончарівка
456.	Придаткевич Іван Олексійович	Горожанка
457.	Рижевський Володимир	Монастирська
458.	Тодорів Юрій Дмитрович	Ковалівка
459.	Шафран Остап Николаїович	Заставці

23. НОВЕ СЕЛО

460.	Борса Леонтій Антонович	Медин
461.	Гасай Александр Петрович (диякон)	Токи
462.	Копистянський Теофіль Юліанович	Клебанівка
463.	Кісь Володимир Ілліч	Шили
464.	Малюца Іван Антонович	Нове Село

465.	Угорчак Франц Петрович	Пальчинці
466.	Хома Володимир Максимович	Кошляки
467.	Хома Максим Григорович	Гнилиці Великі
468.	Яцишин Іван Николайович	Токи

24. ПІДВОЛОЧИСЬКА

469.	Бучинський Василь Федорович	Староміщина
470.	Лубянецький Іван Павлович	Качанівка
471.	Потурняк Степан Ілліч	Турівка
472.	Ратич Борис Павлович	Рожиська
473.	Чикета Іван Прокопович	Богданівка

25. ПІДГАЙЦІ

474.	Андрушко Володимир Олексійович	Геляче
475.	Барановський Іван Володимирович	Мужилів
476.	Бабуняк Теодор Лаврентович	Голгочі
477.	Гробенський Михайло Людвикович	Литвинів
478.	Гумницький Андрій Афанасієвич	Підгайці
479.	Каблак Петро Павлович	Боків
480.	Коцюбинський Діонісій Іванович	Завалів
481.	Кубай Григорій Іванович	Божиків
482.	Кузьма Михайло Степанович	Новосілка Ленч
483.	Максимюк Прокіп Якович	Носів
484.	Фенич Іван Михайлович	Вербів
485.	Чубатий Зенон Николайович	Новосілка Кут

26. ПРОБІЖНА

486.	Антків Йосип Іванович	Сидорів
487.	Ковальський Володимир Теофанович	Коцюбинчики
488.	Матвій Ярослав Степанович	Чорнокінці Малі
489.	Метик Юрій Васильович	Товстеньке
490.	Микитин Павло Данилович	Гадинківці

27. СКАЛА ПОДІЛЬСЬКА

491.	Бойко Михаїл Іванович	Лосяч
492.	Деревянко Іван Васильович	Скала Подільська
493.	Деревянко Маріан Іванович	Скала Подільська
494.	Дрогомирецький Михайло Йосипович	Рудно
495.	Кріль Михайло Константинович	Іванків
496.	Луцик Ярослав Степанович	Бурдяківці
497.	Сікора Николай Іванович	Ланівці

28. СКАЛАТ

498.	Бачинський Василь Петрович	Жеребки
499.	Гайдукевич Михаїл	Пізнанка Гнила

29. СТРУСІВ

500.	Грицай Яким Максимович	Налужже
501.	Процик Петро Іванович	Струсів

30. ТЕРЕБОВЛЯ

502.	Гаврилюк Семен Михайлович	Гриниська
503.	Декайло Микола Васильович	Теребовля
504.	Збаражчук Іван Данилович	Теребовля
505.	Кміцикевич Йосип Антонович	Ілавче
506.	Купчинський Антоній Євгенович	Сороцько
507.	Лазечко Алексій Андрійович	Говилів
508.	Побережний Йосип Якович	Острівець
509.	Стецишин Николай Іванович	Глешава

31. ТОВСТЕ

510.	Амброзьяк Іван Юліанович	Лисивці
511.	Лозовий Василь Лукіанович	Ворвулиниці
512.	Маркевич Петро Андрійович	Нирків
513.	Навольський Антоній Йосипович	Товсте
514.	Погорецький Нестор Іванович	Садки
515.	Прийма Іван Васильович	Хмелева
516.	Чужак Василь Іванович	Бураківка

32. ЧОРТКІВ

517.	Гук Володимир Прокопович	Ягольниця
518.	Могильницький Александр Михайлович	Свидова
519.	Скопляк Ярослав Володимирович	Угринь
520.	Соболевський Михаїл Андрійович	Мухавка
521.	Стецик Никола Ілліч	Шманьківці
522.	Фіголь Михаїл Юревич	Шульганівка
523.	Чиж Володимир Васильович	Заліссе

Список священників, що возз'єдналися з Православною Церквою і померли в 1946/47 р.р.

	Деканат	Парафія
1.	Антонович Володимир Йосипович	Пустомити — Поршна
2.	Барандвський Юліан Александрович	Струсів — Дарахів
3.	Винницький Володимир Корнилович	Мости Великі — Реклинець
4.	Залуцький Ілля	Бережани — Куропатники
5.	Іванусик Семен Теодорович	Теребовля — Семенів
6.	Курпяк Теодосій Васильович	Товсте — Устечко
7.	Лев Михайло Васильович	Немирів — Яжів Старий
8.	Щирба Леонід Антонович	Щирець — Добряни
9.	Ямінський Северин	Львів

СПИСОК

духовенства Станиславсько-Коломийської Єпархії, що возз'єдналося з Православною Церквою

Деканат Парафія

1. БОГОРОДЧАНИ

1. Волощук Роман Александрович	Ляхівці
2. Гира Василь Андрієвич	Лесівка
3. Гординський Володимир Василевич	Глубока
4. Кисілевський Зиновій Євгенович	Богородчани
5. Микитин Йосиф Мартинович	Саджава
6. Пасічняк Іван Василевич	Похівка
7. Середович Алексій Стефанович	Богородчани Старі
8. Сивак Василь Йосифович	Горохолина

2. БОЛЕХІВ

9. Король Євгеній Николаевич	Тисів

3. БОЛЬШІВЦІ

10. Болахівський Євгеній Іванович	Німшин
11. Ващук Лев Павлович	Бовшів
12. Дзера Михайло Степанович	Болшівці
13. Дідух Іван Йосифович	Свистільники
14. Кліма Михайло Михайлович	Ганівці
15. Ковбасюк Володимир Осипович	Липиця Долішня
16. Левицький Петро Павлович	Дитятин
17. Німий Василь Іванович	Скоморохи Старі
18. Павук Йосиф Володиславович	Кукільники
19. Сорокевич Никола Іванович	Яблонів
20. Яновський Адам Стефанович	Липиця Горішня

4. БУКАЧІВЦІ

21. Данько Володимир Ілліч	Григорів
22. Іваник Євгеній Юрієвич	Козара
23. Любка Володимир Євстахієвич	Вишнів
24. Рудаєвський Іннокентій Кирилович	Лукавець

25.	Сайкевич Василь Федорович	Васючин
26.	Сеньківський Дмитро Николаевич	Колоколин
27.	Фенин Федір Григорович	Чернів
28.	Хабурський Дмитро Григорович	Явче

5. БУРШТИН

29.	Валіхновський Дмитро Семенович	Бурштин
30.	Волинець Йосиф Петрович	Обельниця
31.	Горошко Михайло Михайлович	Серняки середні
32.	Дорош Володимир Михайлович	Дем'янів
33.	Ковшевич Юрій Михайлович	Конюшки
34.	Левіцький Євгеній Володимирович	Коростовичі
35.	Любінець Теофіль Юрієвич	Чагрів
36.	Нижникевич Ярослав Володимирович	Лучинці

6. ВИГОДА

37.	Крушельницький Лев Іванович	Кропивник
38.	Пірко Діонісій Германович	Новошин

7. ВОЙНИЛІВ

39.	Гункевич Гнат Степанович	Томашівці
40.	Гургула Анатоль Ярославич	Мостище
41.	Зарицький Любомир Михайлович	Войнилів
42.	Кос Микола Василевич	Мошківці
43.	Лучаківський Антоній Юліанович	Збора
44.	Максимович Мирослав Андрієвич	Копанка
45.	Собчак Ілля Іванович	Довга Войнилівська
46.	Таранюк Юліан Степанович	Негівці
47.	Турчманович Амвросій Іванович	Лука
48.	Яськевич Ярослав Стефанович	Негівці

8. ГАЛИЧ

49.	Возняк Михайло Григорович	Бринь
50.	Коновалець Володимир Володимирович	Курипів
51.	Легінь Ярослав Антонович	Крилос
52.	Лехицький Стефан Григорович	Викторів Горішній
53.	Медвідський Василь Петрович	Галич
54.	Посацький Ярослав Павлович	Тязів
55.	Тауцький Павло Григорович	Блюдники
56.	Самотулка Володимир Сидорович	Дорогів
57.	Яськів Іван Іванович	Темерівці

9. ГВОЗДЕЦЬ

58.	Вахняк Дмитро Николаевич	Сороки
59.	Давидяк Любомир Володимирович	Виноград
60.	Дмитерко Михайло Василевич	Назірна
61.	Крушельницький Франц Іванович	Островець
62.	Мартинків Спіридон Томович	Джурків

63. Рогужинський Володимир Іванович Росохач
64. Федина Григорій Іванович Підгайчики

10. ГОРОДЕНКА

65. Дзьомбак Василь Прокопович Стрільче
66. Қорбутяк Николай Стефанович Тишківці
67. Лабач Іван Гаврилович Олієва Королівська
68. Луцький Николай Стефанович Серафінці
69. Михальчук Іван Петрович Вікно
70. Монастирський Євстахій Констант. Чернятин
71. Наконечний Андрій Онуфрієвич Городенка
72. Олексіїв Теодор Василевич Топорівці

11. ДОЛИНА

73. Чорнега Михайло Прокопович Долина

12. ЖАБ'Є

74. Березюк Михайло Кирилович Ясенів Горішній
75. Дзьоба Лука Іванович Криворівня
76. Якимишин Василь Дмитрович Красноілля

13. ЖОВТНЕВЕ

77. Долгий Володимир Якимович Дубівці
78. Романовський Володимир Дмитрович Ганусівці
79. Серєда Петро Василевич Межигірці
80. Шараневич Алексій Якимович Побережже

14. ЗАБОЛОТІВ

81. Білик Никола Іванович Тулуків
82. Білинський Стефан Йосифович Заболотів
83. Вовк Петро Онуфрієвич Трійця
84. Гранківський Юліан Іванович Тучапи
85. Дудик Омелян Григорієвич Джурів
86. Колода Іван Михайлович Хлібичин
87. Маковійчук Михайло Іванович Олешків
88. Мальчинський Александр Омелянович Волчківці
89. Сенчук Іван Давидович Рудники
90. Юган Дмитро Александрович Ганківці

15. КАЛУШ

91. Бачинський Юліан Михайлович Рип'янка
92. Гривнак Маріан Теодорович Голинь
93. Гусак Николай Теодорович Студінка
94. Дякон Роман Григорович Кропивник
95. Кисілевський Стефан Володимирович Добрівляни
96. Михайліха Константин Михайлович Сівка Калуська
97. Підлісецький Емануїл Юстинович Підмихайле
98. Сілінський Лев Лукич Вістова

99.	Тимків Іван Василевич	Підгірки
100.	Тисовський Володимир Стефанович	Калуш
101.	Юркевич Маріан Атанасович	Хотинь

16. КОЛОМИЯ

102.	Гаврилів Степан Николаевич	Коломия
103.	Глібовицький Теофіль Львович	П'ядики
104.	Гоянюк Николай Федорович	Залучче над Прутом
105.	Донигевич Іван Богданович	Воскресинці
106.	Капустинський Николай Александров.	Коломия
107.	Карачевський Іван Володимирович	Ценява
108.	Карпинський Євгеній Платонович	Корнич
109.	Ліцовський Іван Петрович	Іспаас
110.	Остафійчук Михайло Іванович	Камінки Малі
111.	Палюх Василь Александрович	Коломия
112.	Русин Александр Антонович	Коломия
113.	Томчук Петро Іванович	Коломия
114.	Швець Антоній Михайлович	Перерів

17. КОРШІВ

115.	Григорчук Василь Андрієвич	Слобідка Лісна
116.	Дутчак Яків Василевич	Жукотин
117.	Козуб Іван Семенович	Коршів
118.	Мартюк Михайло Константинович	Ліска
119.	Сорока Алексій Михайлович	Камінки Великі

18. КОСІВ

120.	Бабин Василь Михайлович	Пістинь
121.	Обушкевич Александр Львович	Косів Старий
122.	Сиротюк Микола Дмитрович	Химчин
123.	Ткачук Йосиф Іванович	Косів Місто
124.	Уграк Ілля Николаевич	Брустури
125.	Чмілевич Михайло Іванович	Шешори

19. КУТИ

126.	Антонів (Маріан Семенович	Білоберезка
127.	Брановський Антоній Іванович	Кобаки
128.	Вербовий Володимир Іванович	Рожнів
129.	Лоточинський Сидір Николаевич	Кути Старі
130.	Могильницький Дам'ян Юрієвич	Кути Місто

20. ЛАНЧИН

131.	Волянський Іван Томович	Парище
132.	Горін Євстахій Николаевич	Камінне
133.	Карачевський Маркіан Константинов.	Глинки
134.	Лакуста Андрій Томович	Красна
135.	Лятишевський Іван Томович	Ланчин
136.	Маркевич Степан Іванович	Перерісль
137.	Михайлів Сильвестр Іванович	Саджавка

21. ЛИСЕЦЬ

138.	Дорик Роман Василевич	Лисець Місто
139.	Ісаїв Іван Василевич	Крехівці
140.	Крвавич Ярослав Вікторович	Опришівці
141.	Ніжинський Александр Іванович	Тисьменичани
142.	Раковський Ярослав Михайлович	Лисець Старий
143.	Салі Николай Йосифович	Черніїв

22. НАДВІРНА

144.	Богущкий Іван Андріевич	Надвірна
145.	Совяковський Михайло Николаевич	Пнів

23. ОБЕРТИН

146.	Гаванський Северин Йосифович	Лука
147.	Гавдуник Григорій Семенович	Незвиська
148.	Гичка Николай Андріевич	Живачів
149.	Калитчук Зиновій Ілліч	Чортовець
150.	Луцький Василь Стефанович	Яківка
151.	Метрипула Михайло Сильвестрович	Жуків
152.	Руденський Николай Михайлович	Раковець
153.	Савчинський Володимир Олімпіевич	Герасимів

24. ОТИНІЯ

154.	Василина Андрій Алексіевич	Отинія
155.	Гілевич Александр Іванович	Скопівка
156.	Лазарук Мирослав Гаврилович	Голосків
157.	Левицький Александр Львович	Виньград
158.	Майковський Анатоль Ярославович	Ворона
159.	Палагіцький Іван Дмитрович	Кривотули Старі
160.	Салевич Михайло Володимирович	Струпків
161.	Ступницький Северин Антонович	Торговиця Пільна

25. ПЕРЕГІНСЬКО

162.	Бандурак Роман Андріевич	Берлоги
163.	Березовський Дмитро Іванович	Угринів Середній
164.	Боліновський Василь Федорович	Ясінь Долішній
165.	Дурбак Роман Теофілевич	Небилів
166.	Дурбак Іван Теофілевич	Перегінсько
167.	Куціль Іларіон Маріанович	Завій
168.	Пиріг Антін Федорович	Рівня
169.	Перепічка Николай Василевич	Угринів Старий
170.	Патрило Петро Федорович	Перегінсько
171.	Соловій Петро Петрович	Лдзіне
172.	Стрийський Мирон Євгеніевич	Новиця
173.	Циганенко Петро Омелянович	Сливки

26. ПЕЧЕНІЖИН

174.	Горецький Іван Стефанович	Вербіж Нижній
175.	Костюк Іван Михайлович	Ключів Великий

176.	Лютій Николай Петрович	Печеніжин
177.	Марчук Євфимій Аврамович	Мишин
178.	Майковський Александр Гаврилович	Княздвір
179.	Станецький Іван Михайлович	Сопів

27. РОЖНІВ

180.	Бутковський Ісидор Михайлович	Лоп'янка
181.	Вах Павло Николаєвич	Струтин Нижній
182.	Кочук Ярослав Федорович	Суходіл
183.	Левицький Кость Николаєвич	Князівське
184.	Лесик Микола Василевич	Цінева
185.	Нагірняк Михайло Іванович	Спас
186.	Слободян Володимир Іванович	Рипне
187.	Фреїв Йосиф Михайлович	Струтин

28. РОГАТИН

188.	Андрушко Микола Александрієвич	Залип'є
189.	Вергун Іван Степанович	Чесники
190.	Головацький Михайло Степанович	Виспа
191.	Гомик Михайло Іванович	Черче
192.	Дурбак Орест Іванович	Фирліїв
193.	Залужний Лев Романович	Заланів
194.	Космина Василь Степанович	Жовчів
195.	Кубарич Ілля Павлович	Бабинці Долішні
196.	Лопатинський Роман Євгенієвич	Дегова
197.	Паснак Микола Іванович	Пуків
198.	Петришин Євгеній Федорович	Стратин
199.	Пінкевич Іван Лукич	Беньківці
200.	Полянський Богдан Євгенієвич	Рогатин
201.	Постригач Михайло Петрович	Клішівна
202.	Процик Дмитро Іванович	Фрага
203.	Семенюк Іван Антонович	Пустятинці
204.	Ульванський Роман Николаєвич	Дібринів
205.	Шулим Іван Григорович	Вербилівці

29. СНЯТИН

206.	Дольний Михайло Антонович	Русів
207.	Кікта Юрій Павлович	Завалле
208.	Клюфас Іван Яковлевич	Залуцче над Черемошем
209.	Лушпинський Антоній Леонтович	Стецева
210.	Малофій Степан Василевич	Снятин
211.	Маркевич Степан Андрієвич	Карлів
212.	Миндюк Николай Дмитрович	Видинів
213.	Пісецький Захарія Іванович	Белелуя
214.	Савраш Йосиф Михайлович	Снятин
215.	Фроляк Василь Михайлович	Потічок

30. СОЛОТВИНА

216.	Березюк Володимир Іванович	Бабче
217.	Білоговський Степан Василевич	Монастирчани

218.	Жолкевич Роман Юрієвич	Раковець
219.	Ковальський Омелян Томович	Яблінка
220.	Корсан Іван Іванович	Старуна
221.	Кульматицький Григорій Іванович	Пороги
222.	Лазорів Василь Іванович	Гвозд
223.	Настюк Іван Кирилович	Космач
224.	Пилипець Іван Іванович	Солотвина
225.	Тишбір Іван Остапович	Присліп
226.	Цмоць Володимир Григорович	Росільна

31. СТАНИСЛАВ

227.	Брикович Іван Матвієвич	Колодіївка
228.	Ганушевський Михайло Михайлович	Угорники
229.	Добрянський Константин Володислав	Станислав
230.	Дуткевич Аполінарій Петрович	Станислав
231.	Закаляк Григорій Михайлович	Станислав
232.	Кузьменко Онуфрій Павлович	Підлужже
233.	Лоточинський Іван Николаєвич	Станислав
234.	Маланчук Григорій Александрович	Станислав
235.	Микитюк Данило Никифорович	Ямниця
236.	Михайлів Петро Іванович	Угринів
237.	Пельвецький Антоній, єпископ	Станислав
238.	Смачило Степан Василевич	Павелче
239.	Стефанчук Іван Юліанович	Станислав
240.	Ткачівський Петро Петрович	Пациків

32. ТИСЬМЕНИЦЯ

241.	Білинський Кость Федорович	Стриганці
242.	Величко Гнат Іванович	Марківці
243.	Гребенюк Алексій Василевич	Липівка
244.	Гробельний Карло Іванович	Милованне
245.	Жеребецький Євгеній Адамович	Чорнолізці
246.	Павлюк Семен Захарович	Тисьмениця
247.	Семків Лука Дмитрович	Вільшаниця
248.	Штогрин Ілля Константинович	Пшеничники

33. ТОВМАЧ

249.	Дерлиця Ярослав Николаєвич	Олеша
250.	Іванців Лука Ілліч	Делява
251.	Климчук Михайло Прокопович	Палагичі
252.	Костюк Михайло Прокопович	Олешів
253.	Плавюк Іван Михайлович	Товмач
254.	Чавяк Іван Филипович	Братишів
255.	Яворський Антоній Стефанович	Товмач

34. ЧЕРНЕЛИЦЯ

256.	Гординський Юліан Василевич	Дубки
257.	Кирил Володимир Іванович	Чернелиця
258.	Мельниченко Осип Дмитрович	Семаківці

СПИСОК

духовенства Дрогобицько-Самбірської Єпархії,
що возз'єдналося з Православною Церквою

Деканат

Парафія

1. БОРИНЯ

1. Балаш Степан	Бахновате
2. Зінкевич Михайло	Висоцько Вишне
3. Кабарівський Євстахій	Бориня
4. Кульчицький Омелян	Матків
5. Очабрук Омелян	Розсохач
6. Сембратович Мирослав	Гнила
7. Силин Володимир	Бітля
8. Тустанович Орест	Комарники

2. ДОБРОМИЛЬ

9. Баран Йосиф	Мігова
10. Голод Володимир	Нове Місто
11. Гораєцький Теодор	Доброміль
12. Гоцький Бронислав	Передільниця
13. Дуркот Михайло	Волча
14. Колодій Григорій	Конів
15. Мельник Лев	Папортно

3. ДРОГОБИЧ

16. Білинський Любомир	Дрогобич
17. Бодревич Данило	Улично
18. Боровик Яків	Болохівці
19. Весоловський Михайло	Дрогобич
20. Городиський Дмитро	Губичі—Борислав
21. Іванусів Микола	Вацевичі
22. Іванчук Володимир	Тустановичі
23. Ісайчук Ілля	Орове
24. Маринович Йосиф	Стебник
25. Марко Тимотей	Лішня
26. Марущак Володимир	Східниця
27. Д-р Мельник Михайл, єпископ	Дрогобич
28. Микита Микола	Рихтичі
29. Мисик Любомир	Борислав

30.	Мизь Йосиф	Медвежа
31.	Німилович Теодор	Унятичі
32.	Павліш Павло	Якубова Воля
33.	Паламар Степан	Доброгостів
34.	Савка Володимир	Дрогобич
35.	Татомир Іван	Брониця
36.	Цолта Михайло	Трускавець
37.	Чижович Семен	Лужок Долішній
38.	Чума Мирон	Далява
39.	Шургот Александр	Модрич

4. ДУБЛЯНИ

40.	Давидович Олекса	Биків
41.	Гайдукевич Александр	Дубляни
42.	Корлятович Іван	Кульчиці
43.	Кузик Богдан	Татари
44.	Куновський Володимир	Білина Велика
45.	Івасик Степан	Корналовичі
46.	Матичак Михайло	Дорожів
47.	Сприс Єразм	Ступниця
48.	Романчукевич Іван	Лука
49.	Турянський Яків	Пруси
50.	Хомко Теодор	Гординя
51.	Юзв'як Степан	Сілець

5. ЖИДАЧІВ

52.	Васильківський Ілля	Руда
53.	Кочут Йосиф	Волцінів
54.	Лебедович Александр	Заболотівці
55.	Полянський Микола	Межиричче
56.	Савчак Ярослав	Тейсарів
57.	Сивак Іван	Гніздичів
58.	Скоробогатий Іван	Цуцілівці
59.	Слиж Микола	Жидачів
60.	Хомяк Яків	Облазниця
61.	Хотинецький Йосиф	Іванівці

6. ЖУРАВНО

62.	Гарцула Василь	Ляховичі Подорожні
63.	Лазечко Олекса	Дубравка
64.	Кручок Павло	Монастирець
65.	Мандзик Василь	Новошини
66.	Потерейко Іван	Мельнич
67.	Телішевський Роман	Сулятичі
68.	Франчук Володимир	Ляховичі Заріччі
69.	Яців Ілля	Годешів

7. КОМАРНО

70.	Гайовський Онуфрій	Грожанна Мала
71.	Грицик Григорій	Горожанна Велика

72. Давидович Михайло	Порічче — Грунт
73. Захарясеви́ч Іван	Лівчи́ді
74. Мазя́р Степа́н	Татарині́в
75. Мацюра́к Севери́н	Колодру́би
76. Місюре́нко Пантеле́ймон	Грімно
77. Легу́цкий Іва́н	Піски
78. Нащочич Йо́сиф	Хлопи
79. Панчи́шин Миха́йло	Комарно
80. Салама́н Степа́н	Тулиго́лови
81. Шу́мило Миха́йло	Ричигі́в
82. Ящевський Іва́н	Монастире́ць

8. КРУКЕНИЧІ

83. Гуглеви́ч Аркаді́й	Кропивни́ки
84. Гузі́ль Миха́йло	Хлиплі́
85. Дорош Дми́тро	Гусакі́в
86. Кмі́цикеви́ч Степа́н	Гусакі́в
87. Коритко Сильвесе́тр	Радини́чі
88. Сю́ська Степа́н	Болянови́чі
89. Хо́мяк Володи́мир	Мишляти́чі
90. Юркеви́ч Леоні́д	Крукени́чі

9. МЕДИКА

91. Мирови́ч Діоні́сій	Буці́в
92. Прокура́т Миха́йло	Хіднови́чі
93. Хомань Матві́й	Бикі́в
94. Хотинецьки́й Степа́н	Новосі́льці
95. Шумелда Іва́н	Цикі́в
96. Юрчи́к Дми́тро	Яксмани́чі

10. МЕДИНИЧІ

97. Білинський Петро	Горуцько
98. Богонос Онуфрі́й	Вороблеви́чі
99. Клиновський Микола	Тині́в
100. Ладожинський Роман	Добрівляни
101. Ляльови́ч Йо́сиф	Ролі́в
102. Ортинський Юліа́н	Кри́ниця
103. Сенечко Іва́н	Грушо́ва
104. Терлецьки́й Михаї́л	Кавсько
105. Федунь Степа́н	Медини́чі

11. МИКОЛАЇВ

106. Вірчак Васи́ль	Розді́л
107. Гедз Петро	Усте
108. Ілевич Алекса́ндр	Пісочна
109. Кисілевський Ярослав	Сті́льсько
110. Кінді́й Микола	Розваді́в
111. Маркеви́ч Зинові́й	Воля Вели́ка
112. Сабат Алекса́ндр	Рудни́ки
113. Федусеви́ч Володи́мир	Миколаї́в

114.	Харкавий Богдан	Дроговиже
115.	Щур Богдан	Держів

12. МОСТИСЬКА

116.	Волянський Степан	Мостиська
117.	Гамерський Володимир	Годині
118.	Гринишин Іван	Чернева
119.	Горницький Юліан	Малнів
120.	Городиловський Іван	Старява
121.	Качмарик Степан	Соколя
122.	Пасічинський Ярослав	Баличі
123.	Тесля Михайло	Пакість
124.	Худа Михайло	Малнівська Воля

13. НИЖАНКОВИЧІ

125.	Макар Антоній	Боршевичі
126.	Малецький Пантелеймон	Міжинець
127.	Пашковський Михайло	Грушатичі
128.	Савицький Іван	Нижанковичі
129.	Сендзік Іван	Дроздовичі

14. НОВІ — СТІЛКИ

130.	Домбчевський Іван	Русятичі
131.	Дубанович Теодосій	Старі Стілки
132.	Ковалів Степан	Нові Стілки
133.	Костюк Василь	Дуліби
134.	Курчаба Петро	Чорний Острів
135.	Лотоцький Амвросій	Голдовичі
136.	Машак Іван	Баківці
137.	Миндюк Володимир	Соколівка
138.	Прокопович Любомир	Ліщин
139.	Сеньківський Володимир	Дев'ятники
140.	Смулка Володимир	Бориничі
141.	Стацишин Григорій	Вибранівка

15. ПІДБУЖ

142.	Аронєць Микола	Довге
143.	Волошин Микола	Мокряни
144.	Єднакий Михайло	Нагуєвичі
145.	Козбур Степан	Сторонна
146.	Сіткевич Ілля	Урож
147.	Татомір Теофіль	Підбуж

16. РУДКИ

148.	Адріанович Роман	Загір'є
149.	Бобровський Микола	Коропуж
150.	Вітик Михайло	Колбаєвичі
151.	Вітик Степан	Бенькова Вишня
152.	Ганчук Роман	Чайковичі

153. Греділь Михайло
154. Гривнак Йосиф
155. Жук Степан
156. Кушнір Філарет
157. Подляшецький Константин
158. Тимчук Степан
159. Федішин Мелетій
160. Хрущ Григорій
161. Цепінський Роман
162. Шаваринський Євгеній
163. Юськевич Володимир

- Купновичі Старі
- Шоломиничі
- Погірці
- Рудки
- Мільчиці
- Підгайчики
- Гошани
- Новосілки Гостинні
- Подільці
- Вошанці
- Конюшки Королівські

17. САМБІР

164. Адріанович Євгеній
165. Баріляк Дмитро
166. Бойко Теодор
167. Ганасевич Іван
168. Кіц Іван
169. Козаневич Євгеній
170. Коропецький Володимир
171. Корчак — Городиський Іларіон
172. Лопачак Ілля
173. Майба Володимир
174. Матейчак Нестор
175. Савчак Северин
176. Саєвич Іван
177. Чолач Іван

- Береги
- П'яновичі
- Звір
- Чуква
- Самбір
- Корничі
- Самбір
- Викоти
- В'яцковичі
- Містковичі
- Вільшаник
- Блажів
- Бабина
- Баранчиці

18. СКОЛЕ

178. Березюк Іван
179. Буць Александр
180. Ганущак Константин
181. Еліяшевський Василь
182. Івасик Омелян
183. Каленюк Роман
184. Ковалишин Іван
185. Козак Михайло
186. Мосора Михайло
187. Олійник Михайло
188. Савицький Степан
189. Хомицький Яків
190. Хоростіль Василь
191. Чумало Василь
192. Щербанюк Іван

- Синевідсько Вишне
- Побук
- Ямельниця
- Луб'янці
- Стинява Вишня
- Довголуцька Воля
- Гірне
- Розгірче
- Сколе
- Нинів Долішній
- Коростів
- Крушельниця
- Лукавиця Нижня
- Підгородці
- Корчин

19. СЛАВСЬКО

193. Д-р Бабяк Йосиф
194. Вовчик Володимир
195. Дичковський Микола
196. Кузьмович Зиновій
197. Мелевич Ярослав

- Головецько
- Ялинковате
- Тухолька
- Лавочне
- Оравчик

198.	Мудрий Йосиф	Орява
199.	Свістель Юліан	Хітар

20. СТАРИЙ САМБІР

200.	Бартиш Степан	Білич Горішній
201.	Беринда — Чайківський Корнелій	Сушиця
202.	Вандерер Володимир	Кобло Старе
203.	Горечко Теодор	Старий Самбір
204.	Гуглевич Данило	Биличі
205.	Дявіл Дмитро	Волошинова
206.	Заремба Йосиф	Букова
207.	Зеленяк Степан	Берхівці
208.	Кійко Степан	Ляшки Муровані
209.	Крайчик Василь	Стрільбичі
210.	Макар Микола	Фельштин
211.	Мацюк Мирон	Воля Кобчлянська
212.	Рудавський Василь	Торгановичі
213.	Стефанишин Володимир	Гуменець
214.	Трицецький Василь	Ракова

21. СТРИЙ

215.	Батюк Роман	Довге
216.	Бачинський Іван	Стрий
217.	Борис Олекса	Воля Задеревська
218.	Вацівський Йосиф	Ходовичі
219.	Дацишин Михайло	Нежухів
220.	Дідик Володимир	Баличі Зарічні
221.	Зелений Теодор	Верчани
222.	Зубрицький Севастьян	Завадів
223.	Ільницький Тадей	Бережниця
224.	Кішка Петро	Лисовичі
225.	Ковальчик Михайло	Дашава
226.	Левицький Лаврентій	Угерсько
227.	Майорчак Михайло	Дідушиці Малі
228.	Матковський Микола	Дуліби
229.	Менцінський Степан	Лани
230.	Прихідко Володимир	Сихів
231.	Проць Йосиф	Стрільків
232.	Савків Василь	Олексичі Старі
233.	Семеген Богдан	Фалиш
234.	Тимчук Іван	Баличі Подорожні
235.	Троян Роман	Стрий
236.	Хавлюк Михайло	Лани
237.	Цибик Ємануїл	Дідушиці Великі
238.	Черниш Семен	Добряни

22. СТРІЛКИ

239.	Бень Василь	Волосянка Велика
240.	Гичко Діонісій	Рип'яна
241.	Долинський Тит	Недільна

242. Кузьмінський Дмитро
 243. Луб Ісидор - Ігнатій
 244. Осередчук Теодор
 245. Паращак Теодор
 246. Пасічинський Нестор
 247. Романчук Володимир
 248. Рудавський Іван
 249. Савчук Юрій

- Грозьова
 Михновець
 Лопушанка
 Головецько Долішне
 Тисовиця
 Галівка
 Головецько Горішне
 Стрілки

23. СУДОВА ВИШНЯ

250. Косонога Іван
 251. Косоноцький Іван
 252. Левицький Юліан
 253. Мариняк Дмитро
 254. Шимкевич Зенон
 255. Яхимович Йосиф

- Мокряни Малі
 Никловичі
 Стоянці
 Дмитровичі
 Бортятин
 Судова Вишня

24. ТУРКА

256. Грабовський Любомир
 257. Дримала Степан
 258. Іваньо Іван
 259. Ільницький Йосиф
 260. Кліш Анатоль
 261. Криса Іван
 262. Лазор Ярослав
 263. Лах Василь
 264. Лозинський Володимир
 265. Попіль Лев
 266. Стояловський Зиновій

- Ільник
 Дністрик
 Турка
 Шум'яч
 Ластівки
 Ісаї
 Присліп
 Яблінка Нижня
 Розлуч
 Хашів
 Головсько

25. УСТРІКИ

267. Вербенець Володимир
 268. Дорож Андрій
 269. Єсип Іван
 270. Козак Микола
 271. Копистянський Микола
 272. Панасевич Дмитро
 273. Сороківський Станислав
 274. Тріль Михайло
 275. Шкільник Іван

- Береги Долішні
 Дашівка
 Устіанова
 Бандрів
 Телешниця Сянна
 Устріки
 Поляна
 Ялове
 Гошів

26. ХИРІВ

276. Волошинський Іван
 277. Калужняцький Лев
 278. Комарницький Михайло
 279. Федоряк Антоній
 280. Хархаліс Олекса
 281. Хробак Василь

- Сушиця Велика
 Нанова
 Терло
 Лісковате
 Коростно
 Старява Сянна

27. ХОДОРІВ

282. Гапій Микола	Берездівці
283. Гулей Микола	Отиневичі
284. Кременецький Степан	Сургів
285. Кушинський Степан	Залісці
286. Мельничин Микола	Молотів
287. Нуд Богдан	Загірочко
288. Павлюк Роман	Ляшки Горішні
289. Плешкевич Йосиф	Молодинче
290. Ржондзистий Микола	Берездівці
291. Стеців Григорій	Станківці
292. Тарнавський Євгеній	Підністрияни
293. Трач Андрій	Ходорів
294. Чайківський Роман	Городище Королівське
295. Шараневич Алексій	Бортники

Список священників, що возз'єдналися з Православною Церквою
і померли в 1946/47 р.р.

	Деканат	Парафія
1. Бобеляк Микола	Журавно	Ляховичі Подорожні
2. Глинський Ярослав	Ходорів	Новосільці
3. Донарович Константин	Нові Стрілки	Бориничі
4. Кушнір Євстахій	Доброміль	Тарнава
5. Рудницький Антоній	Старий Самбір	Сушиця Рикова
6. Худьо Йосиф	Стрілки	Топільниця
7. Яремкевич Василь	Турка	Вовча Горішня.